

SPECIFIČNOSTI ANALIZE PODATAKA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA KOD UDRUGA NACIONALNIH MANJINA

Kovač, Magdalena

Undergraduate thesis / Završni rad

2018

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:124:694470>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-31**

Repository / Repozitorij:

[REFST - Repository of Economics faculty in Split](#)

**SVEUČILIŠTE U SPLITU
EKONOMSKI FAKULTET**

ZAVRŠNI RAD

**SPECIFIČNOSTI ANALIZE PODATAKA
FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA KOD UDRUGA
NACIONALNIH MANJINA**

Mentor:

Mr. Ivana Perica

Student:

Magdalena Kovač

Split, listopad 2018.

SADRŽAJ:

1. UVOD.....	4
1.1. Definiranje problema	4
1.1. Ciljevi rada	4
1.2. Metode rada.....	5
1.3. Struktura rada	5
2. POJAM I OBILJEŽJA UDRUGA	6
2.1. Pojam i obilježja neprofitnih organizacija	6
2.2. Pojam i osnovna obilježja udruga	7
2.3. Načela djelovanja udruga	8
2.4. Imovina i financiranje udruga.....	9
3. FINACIJSKI I RAČUNOVODSTVENI ASPEKTI UDRUGA	10
3.1. Glavne odredbe Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija	10
3.1.1. Obveznici primjene neprofitnog računovodstva	11
3.1.2. Načela sustava financijskog poslovanja.....	11
3.1.3. Registar neprofitnih organizacija	13
3.1.4. Izrada i izvršavanje financijskih planova.....	13
3.1.5. Izveštavanje o potrošnji proračunskih sredstava.....	13
3.1.6. Načela i vrste računovodstva neprofitnih organizacija	14
3.1.7. Poslovne knjige	16
3.1.8. Knjigovodstvene isprave.....	17
3.1.9. Popis imovine i obveza	18
3.2. Glavne odrednice Pravilnika o neprofitnom računovodstvu i računskom planu .	18
3.2.1. Sustav jednostavnog knjigovodstva	18
3.2.2. Sustav dvojnog knjigovodstva	20
3.2.3. Stope amortizacije dugotrajne imovine.....	21
3.3. Regulatorni okvir financijskog izvještavanja	22
3.3.1. Financijski izvještaji u sustavu dvojnog knjigovodstva.....	23
3.3.2. Financijski izvještaji u sustavu jednostavnog knjigovodstva	24
3.4. Revizija financijskih izvještaja	24
3.5. Nadzor nad neprofitnim organizacijama	25

4.ANALIZA PODATAKA IZ FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA U NEROFITNOM SEKTORU	26
4.1. Horizontalna analiza	27
4.2. Vertikalna analiza.....	27
4.3. Analiza putem pokazatelja	28
5. ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA ODABRANIH UDRUGA NACIONALNIH MANJINA U HRVATSKOJ.....	30
5.1. Horizontalna analiza financijskih izvještaja na primjeru udruga.....	30
5.2. Vertikalna analiza financijskih izvještaja na primjeru udruga	43
5.3. Analiza putem pokazatelja na primjeru udruga	49
6. ZAKLJUČAK.....	51
LITERATURA:	53
SAŽETAK	55
SUMMARY	55

1. UVOD

1.1. Definiranje problema

Neprofitne organizacije u Hrvatskoj iz godine u godinu postaju sve brojnije i sve više dobivaju na značajnosti. Razlog njihovog osnivanja i djelovanja je udruživanje zainteresiranih strana kroz različite inicijative i projekte, a u svrhu pokrivanja onih područja društvene dobrobiti koje država nije izregulirala kroz svoje institucije.

Ulaskom u Europsku Uniju veliki broj neprofitnih organizacija se barem djelomično financira iz EU fondova.

Sve navedeno dovelo je do veće potrebe za praćenjem i analiziranjem specifičnosti financijskih izvještaja u neprofitnom sektoru kao i transparentnošću istih kako bi svi zainteresirani dobili što bolji uvid u njihovo poslovanje i na kraju i u korist od njihovog djelovanja za lokalnu zajednicu i društvo u cjelini. Analiza financijskih izvještaja potrebna je internim i eksternim korisnicima. Interni korisnici kroz analizu financijskih izvještaja mogu donijeti zaključke o uspješnosti svog poslovanja uspoređujući ga kroz više razdoblja, te na temelju zaključaka bolje isplanirati buduće korake u poslovanju. Eksterni korisnici dobivaju podatke o financijskom položaju organizacije i njezinoj uspješnosti poslovanja, te imaju mogućnost uspoređivanja sa sličnim organizacijama.

1.1. Ciljevi rada

Cilj rada je prikazati specifičnosti sadržaja i strukture financijskih izvještaja u neprofitnom sektoru i na temelju analize podataka iz financijskih izvještaja produbiti razumjevanje financijskog izvještavanja udruga u Hrvatskoj. U ovom završnom radu provest će se analiza financijskih izvještaja tri neprofitne udruge u sustavu dvojnog knjigovodstva u Republici Hrvatskoj. Udruge su srodne po svom djelokrugu djelatnosti, imaju iste ili slične izvore financiranja i svoje projekte provode u lokalnim zajednicama.

Horizontalnom i vertikalnom analizom financijskih izvještaja analizirat će se dobiveni rezultati kroz tri uzastopna vremenska razdoblja.

1.2. Metode rada

Praktični dio završnog rada temelji se na sekundarnim podacima (financijski izvještaji udruga).

Od metoda koristit će se:

- induktivna metoda (analiziraju se pojedinačne činjenice, te se na temelju zapažanja dolazi do općih zaključaka),
- komparativna analiza (uspoređuju se sličnosti, zajednička obilježja ali i različitosti između dva događaja, pojave ili objekta),
- metoda deskripcije (sastoji se od opisivanja ili očitovanja činjenica, utvrđivanja njihovih sličnosti i razlika bez znanstvenog tumačenja) i
- metoda analize i sinteze (metoda analize obuhvaća raščlanjivanje podataka, a metoda sinteze objedinjavanje istih).

1.3. Struktura rada

Završni rad sastoji se od šest dijelova.

U uvodnom dijelu iznosi se problem istraživanja, odnosno specifičnosti analize financijskih izvještaja. Definiran je cilj, a to je prikaz specifičnosti sadržaja i strukture financijskih izvještaja u neprofitnom sektoru i na temelju analize podataka iz financijskih izvještaja produbiti razumijevanje financijskog izvještavanja udruga u Hrvatskoj. Navode se i metode koje će se pri tome koristiti.

U drugom dijelu opisuje se pojam i obilježja udruga kroz definiranje istih, njihovu podjelu i karakteristike. U trećem dijelu objašnjen je financijski i računovodstveni aspekt neprofitnog sektora kroz zakonodavni okvir.

Četvrta cjelina odnosi se na analizu podataka iz financijskih izvještaja u neprofitnom sektoru.

Peti dio prikazuje analizu financijskih izvještaja tri udruge nacionalnih manjina u Hrvatskoj i zaključke koji su izvedeni iz provedene analize.

U šestom dijelu iznesen je zaključak o provedenoj analizi.

2. POJAM I OBILJEŽJA UDRUGA

2.1. Pojam i obilježja neprofitnih organizacija

Pod pojmom neprofitnih organizacija podrazumijevaju se pravne osobe čiji primarni cilj nije ostvarenje profita već ostvarenje općih interesa i zadovoljenje potreba društva. Najčešće se formiraju u područjima gdje država i tržište nisu u mogućnosti zadovoljiti potrebe društva ili određene skupine pojedinaca.

Neprofitne organizacije u Hrvatskoj obično se dijele na javne (vladine) i privatne (nevladine) institucije.

Javne (vladine) neprofitne organizacije osniva država i dijele se na:

- tijela državne uprave i državne vlasti,
- tijela jedinica lokalne uprave i samouprave i
- druge pravne osobe kojima se sredstva za plaće i/ili izdaci osiguravaju u proračunu i proračunima jedinica lokalne uprave i samouprave kao što su predškolske ustanove, škole, sveučilišta, fakulteti, druge znanstvene organizacije i socijalne ustanove.

Proračunski korisnici (pravne osobe) mogu se prepoznati prema kriteriju izravnog financiranja njihovih plaća i/ili izdataka iz proračuna. U praksi se pojavljuju dvije mogućnosti:¹

- sredstva za plaće i/ili izdatke neprofitne jedinice predviđaju se u posebnom razdjelu i glavi proračuna - u tom slučaju neprofitna jedinica je proračunski korisnik i time je obveznik primjene računovodstvenog sustava proračuna;
- sredstva za plaće i/ili izdatke ne predviđaju se u posebnom razdjelu i glavi proračuna već se djelatnost neprofitne organizacije financira transferiranjem sredstava krajnjem korisniku – u tom slučaju neprofitna organizacija nije proračunski korisnik i nije obveznik primjene računovodstvenog sustava proračuna već računovodstva za neprofitne organizacije.

Privatne (nevladine) neprofitne organizacije osnivaju se od strane pravnih i fizičkih osoba. Financiraju se iz dotacija, donacija, subvencija, članarina i vlastitih prihoda ostvarenih

¹ Vašiček i suradnici, (2000.), Računovodstvo neprofitnih organizacija(II izmjenjeno i dopunjeno izdanje), Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, str. 12

prodajom dobara i pružanjem usluga. Međutim, da bi zadovoljile kriterij neprofitnosti ostvareni prihodi moraju biti od neredovitih i pojedinačnih prodaja dobara i usluga, te utrošeni isključivo za obavljanje i unapređenje djelatnosti za koju su registrirane.

U nevladine neprofitne organizacije spadaju:²

- udruge,
- kulturno - umjetnička društva,
- sportska društva, klubovi i savezi,
- indikati,
- političke organizacije i političke stranke,
- socijalno - humanitarne društvene organizacije i
- vjerske zajednice.

Neke od nevladinih neprofitnih organizacija mogu biti djelomično financirane iz proračuna, najčešće putem transfera. Na taj način može se financirati određeni segment djelatnosti ili pojedini proračunski projekti. Obveznici su primjene računovodstva neprofitnih organizacija.

Nadalje vladine institucije najčešće su klasificirane kao ustanove, a nevladine kao udruge.

Iako pojam neprofitnih organizacija obuhvaća vladine i nevladine organizacije, najčešće ih se povezuje sa nevladinim (neprofitnim) organizacijama.³

Nastavak rada baziran je upravo na nevladinim neprofitnim organizacijama i to na udrugama koje su najčešći oblik nevladinih neprofitnih organizacija.

2.2. Pojam i osnovna obilježja udruga

Udruge definira Zakon o udrugama (Narodne novine, 74/14).

„Udruga je svaki oblik slobodnog i dobrovoljnog udruživanja više fizičkih, odnosno pravnih osoba koje se radi zaštite njihovih probitaka ili zauzimanja za zaštitu ljudskih prava i sloboda, zaštitu okoliša i prirode i održivi razvoj, te za humanitarna, socijalna, kulturna, odgojno-obrazovana, znanstvena, sportska, zdravstvena, tehnička, informacijska, strukovna ili druga uvjerenja i ciljeve koji nisu u suprotnosti s Ustavom izakonom, a bez namjere stjecanja dobiti

² Vašiček, V., Maletić, I., Jakir Bajo, I., Lončar Galek, D., Sirovica, K., Vašiček, D. (2008.) Računovodstvo neprofitnih organizacija, RriF, Zagreb, str. 3-4

³ Rogošić, A., Svirčić, M., (2016.), Accountin formation for planning and control in charitable organizations, Juraj Dobrila Sveučilište Pula, str. 2

ili drugih gospodarski procenjivih koristi, podvrgavaju pravilima koja uređuju ustroj i djelovanje tog oblika udruživanja.⁴

Udruge su pravne osobe koji status stječu upisom u Registar udruga pri Ministarstvu uprave, a u svrhu obavljanja financijsko – računovodstvenih poslova prijavljuju se u registar neprofitnih organizacija pri Ministarstvu financija.

Osnivaju je najmanje tri osnivača od kojih najmanje jedan mora biti poslovno sposoban.

Skupština je najviše tijelo udruge, a čine je svi članovi ili njihovi predstavnici izabrani u skladu sa statutom kao temeljnim aktom.

Udruga je samostalna u ostvarivanju svojih ciljeva, a za svoje obveze odgovara svojom cjelokupnom imovinom.

Osoba ovlaštena za zastupanje odgovara za zakonit rad udruge.

2.3. Načela djelovanja udruga

Udruge djeluju prema načelima:⁵

- neovisnosti,
- javnosti,
- demokratskog ustroja,
- neprofitnosti i
- slobodnog sudjelovanja u javnom životu.

Prema načelu neovisnosti udruge su samostalne u donošenju svojih ciljeva, djelatnosti, područja djelatnosti i unutarnjeg ustroja.

Javnost je definirana Zakonom kroz Registar udruga i obvezu objavljivanja financijskih izvještaja.

Načelo demokratskog ustroja temelji se na demokratskom načinu očitovanja volje članova.

Što se neprofitnosti tiče udruge se ne osniva radi stjecanja profita.

Načelo slobodnog sudjelovanja u javnom životu daje slobodu udrugama u praćenju i vrednovanju javnih politika, te u izražavanju mišljenja o pitanjima od njihova interesa.

⁴Narodne novine (2014.): Zakon o udrugama, Narodne novine d.d., Zagreb, broj 74/14

⁵Ibid.

2.4. Imovina i financiranje udruga

Zakon propisuje imovinu i financiranje udruga, pa prema Zakonu „imovinu udruge čine novčana sredstva koja je udruga stekla uplatom članarina, dobrovoljnim prilozima i darovima, novčana sredstva koja udruga stekne obavljanjem djelatnosti kojima se ostvaruju ciljevi, financiranjem programa i projekata udruge od interesa za opće dobro iz javnih izvora državnog proračuna i proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te fondova i/ili inozemnih izvora, kao i druga novčana sredstva stečena u skladu sa zakonom, njezine nepokretne i pokretne stvari, kao i druga imovinska prava. Udruga može raspolagati svojom imovinom samo za ostvarivanje ciljeva i obavljanje djelatnosti određenih statutom udruge, u skladu sa zakonom.“⁶

Udruga pored djelatnosti kojima se ostvaruju njezini ciljevi utvrđeni statutom može obavljati gospodarsku djelatnost, ali se poslovni rezultat proizašao iz te djelatnosti može koristiti isključivo za ostvarenje ciljeva utvrđenih statutom.

Udruge se mogu financirati iz državnog proračuna, proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, fondova Europske unije i drugih javnih izvora ako provode programe i projekte od interesa za opće dobro u Republici Hrvatskoj.

Način financiranja uređen je Uredbom o kriterijima, mjerilima i postupcima financiranja i ugovaranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge.⁷ Razlog zašto se neke udruge financiraju u potpunosti ili djelomično iz spomenutih sredstava je što su pojedine udruge u mogućnosti pružiti usluge koje država ili lokalna zajednica nisu razvijale i nisu ih mogućnosti pružiti u skladu sa potrebama društva uz manje troškove (npr. zapošljavanjem volontera) i jednaku kvalitetu.

⁶Ibid.

⁷Ibid.

3. FINANCIJSKI I RAČUNOVODSTVENI ASPEKTI UDRUGA

Glavni zakonodavni okvir na kojem se temelji financijski i računovodstveni aspekt neprofitnih organizacija je:

- 1) Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija,
- 2) Pravilnik o izvještavanju u neprofitnom računovodstvu i registru neprofitnih organizacija,
- 3) Pravilnik o neprofitnom računovodstvu i računskom planu,
- 4) Pravilnik o dopuni pravilnika o neprofitnom računovodstvu i računskom planu i
- 5) Pravilnik o sustavu financijskog upravljanja i kontrola te izradi i izvršavanju financijskih planova neprofitnih organizacija.

Ostali zakoni koji se primjenjuju na neprofitne organizacije, ovisno o njihovom ustrojstvu su:

- 1) Zakon o udrugama,
- 2) Zakon o sportu,
- 3) Zakon o volonterstvu,
- 4) Zakon o zakladama i fondacijama,
- 5) Zakon o radu i
- 6) Zakon o ustanovama.

3.1. Glavne odredbe Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija

Zakonom o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija koji je temeljni regulatorni okvir definirani su:

- obveznici primjene,
- načela sustava financijskog poslovanja,
- izrada i izvršavanje financijskih planova,
- izvještavanje o potrošnji proračunskih sredstava,
- računovodstvena načela i računovodstveni poslovi,

- poslovne knjige i knjigovodstvene isprave,
- obveza i provedba popisa imovine i obveza,
- način iskazivanja imovine, obveza i vlastitih izvora,
- priznavanje prihoda, rashoda, primitaka i izdataka,
- financijsko izvještavanje,
- revizija godišnjih financijskih izvještaja,
- registar neprofitnih organizacija,
- javna objava godišnjih financijskih izvještaja i
- nadzor nad financijskim poslovanjem, računovodstvenim poslovima i predajom financijskih izvještaja.

3.1.1. Obveznici primjene neprofitnog računovodstva

Obveznici neprofitnog računovodstva su sve „domaće i strane udruge i njihovi savezi, zaklade, fundacije, ustanove, umjetničke organizacije, komore, sindikati, udruge poslodavaca i sve ostale pravne osobe kojima temeljni cilj osnivanja i djelovanja nije dobit.“⁸

3.1.2. Načela sustava financijskog poslovanja

Načela sustava financijskog poslovanja temelje se na načelu dobrog financijskog upravljanja i kontrola te na načelu javnosti i transparentnosti.

Sustavi financijskog upravljanja i kontrola temelje se na pet međusobno povezanih komponenti:⁹

- kontrolno okruženje,
- upravljanje rizicima,
- kontrolne aktivnosti,
- informacije i komunikacije i

⁸Narodne novine (2014.): Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, Narodne novine d.d., Zagreb, broj 121/14

⁹Ibid.

- praćenje i procjenu sustava.

„Pod kontrolnim okruženjem podrazumijeva se osobni i profesionalni integritet te etične vrijednosti zakonskih zastupnika i zaposlenika, rukovođenje i stil upravljanja, određivanje misije, vizije i ciljeva neprofitne organizacije, organizacijska struktura, uključujući dodjelu ovlasti i odgovornosti te uspostavu odgovarajuće linije izvješćivanja, praksu upravljanja ljudskim potencijalima i kompetentnost zaposlenika.¹⁰

Upravljanje rizicima cjelokupan je proces utvrđivanja, procjenjivanja i praćenja rizika, uzimajući u obzir ciljeve neprofitne organizacije, te poduzimanja potrebnih radnji, posebice kroz promjenu sustava financijskog upravljanja i kontrola, a u svrhu smanjenja rizika.¹¹

Kontrolne aktivnosti temelje se na pisanim pravilima i načelima, postupcima i drugim mjerama koje se uspostavljaju radi ostvarenja ciljeva neprofitne organizacije smanjenjem rizika na prihvatljivu razinu. Kontrolne aktivnosti moraju biti prikladne i pravodobne, a troškovi njihove uspostave ne smiju premašivati prihvatljivu razinu.¹²

Financijska izvješća i druga izvješća sadrže poslovne informacije koje omogućuju upravljanje i kontrolu poslovanja neprofitne organizacije.¹³

Informacije moraju biti odgovarajuće, ažurne, točne i dostupne radi učinkovite komunikacije na svim razinama neprofitne organizacije, izgradnje prikladnoga upravljačkog sustava informacija s točno određenom ulogom svakoga zaposlenika uključenog u financijsko upravljanje i kontrole te dokumentiranja svih procesa i transakcija.¹⁴

Praćenje sustava financijskog upravljanja i kontrola obavlja se u svrhu procjenjivanja njegova odgovarajućeg funkcioniranja i osiguranja njegova daljnjeg poboljšanja.¹⁵

Za neprofitne organizacije koje su obveznici vođenja dvojnog knjigovodstva uvodi se obveza provođenja samoprocjene učinkovitog i djelotvornog funkcioniranja sustava financijskog upravljanja i kontrola. Zakonom je predviđeno da ministar financija pravilnikom utvrđuje

¹⁰Ibid.

¹¹Ibid.

¹²Ibid.

¹³Ibid.

¹⁴Ibid.

¹⁵Ibid.

način provođenja samoprocjene funkcioniranja sustava financijskog upravljanja i kontrola neprofitnih organizacija uzimajući u obzir visinu prihoda, vrijednost imovine i pravni oblik neprofitne organizacije.“¹⁶

3.1.3. Registar neprofitnih organizacija

Neprofitne organizacije u obvezi su upisa u Registar neprofitnih organizacija na temelju dostavljene prijave Ministarstvu financija, a najkasnije 60 dana od dana upisa u matični registar.

Podaci na temelju kojih se vrši upis u Registar neprofitnih organizacija evidentiraju se u obrascu RNO (registar neprofitnih organizacija), te se temeljem njega organizaciji dodjeljuje RNO broj.¹⁷

3.1.4. Izrada i izvršavanje financijskih planova

Neprofitne organizacije imaju obvezu izrade financijskih planova. Financijski plan sastoji od:

- plana prihoda,
- plana rashoda i
- obrazloženja.

Financijski plan donosi najviše tijelo udruge, odnosno tijelo propisano statutom (najčešće je to Skupština), a tokom godine bilježe se promjene i odstupanja od plana uz obrazloženja.¹⁸

3.1.5. Izvještavanje o potrošnji proračunskih sredstava

Izvještavanje o potrošnji proračunskih sredstava za sva sredstva koje neprofitne organizacije dobiju iz javnih izvora, te se u roku od 60 dana od isteka obračunskog razdoblja dostavljaju nadležnom tijelu.

¹⁶ČonkaVargašević I.,JakirBajo I. (2014.): Novi zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, Riznica, Rif, 11/2014, str. 28

¹⁷Narodne novine (2014.): Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, Narodne novine d.d., Zagreb, broj 121/14

¹⁸Ibid.

3.1.6. Načela i vrste računovodstva neprofitnih organizacija

Računovodstvo neprofitnih organizacija temelji se na:¹⁹

- načelu točnosti,
- načelu istinitosti,
- načelu pouzdanosti i
- načelu pojedinačnom iskazivanju pozicija.

Načelo točnosti podrazumijeva točno utvrđivanje poslovnih događaja i ostalih relevantnih informacija na temelju kojih se unose podaci u financijske izvještaje.

Načelo istinitosti utemeljeno je na pravilu da svaka informacija koja proizlazi iz financijskih izvještaja utemeljena na vjernom iskazivanju poslovnih događaja.

Načelo pouzdanosti podrazumijeva utemeljenost na informaciji koja odražava ono što ista predstavlja bez velikih odstupanja i pristranosti.

Načelo pojedinačnog iskazivanja pozicija podrazumijeva knjigovodstveno praćenje podataka pojedinačno po vrstama prihoda, rashoda kao i o stanju imovine, obveza i vlastitih izvora.²⁰

Neprofitna organizacija dužna je prikupljati podatke i sastavljati knjigovodstvene isprave, voditi poslovne knjige te sastavljati financijske izvještaje na način kojim se omogućava provjera poslovnih događaja, utvrđivanje financijskog položaja i poslovanja neprofitne organizacije, poštujući pri tome temeljna načela urednog knjigovodstva.²¹

Kod neprofitnih organizacija dva su temeljna sustava knjigovodstva:

- jednostavno i
- dvojno knjigovodstvo.

Neprofitne organizacije dužne su voditi svoje poslovne knjige prema načelu dvojnog knjigovodstva iz računskog plana za neprofitne organizacije. Zakonski zastupnik može donijeti odluku o vođenju jednostavnog knjigovodstva ako je :²²

¹⁹Ibid.

²⁰Ibid.

²¹Ibid.

²²Ibid.

- vrijednost imovine na kraju svake od prethodne tri godine uzastopno manja od 230.000,00 kuna i
- godišnji prihod neprofitne organizacije u svakoj od prethodne tri godine uzastopno manji od 230.000,00 kuna godišnje.

Neprofitna organizacija prve tri godine od osnivanja obvezna je voditi dvojno knjigovodstvo. Zakonom je predviđeno zadržavanje ove granice za određivanje obveznika dvojnog knjigovodstva, međutim financijsko izvještavanje postaje obvezno za sve neprofitne organizacije, neovisno o vrsti računovodstva koje vode, ali u različitom opsegu.²³

Pri vođenju jednostavnog knjigovodstva, u poslovnim knjigama se iskazuju poslovne promjene po gotovinskom ili novčanom načelu. Novčano računovodstveno načelo znači da se svi poslovni događaji priznaju ne kada nastanu, već kada se primi ili isplati novac. Neprofitna organizacija koja zadovoljava navedene kriterije dužna je od 1. siječnja 2015. godine voditi najmanje knjigu blagajne, knjigu primitaka i izdataka, knjigu ulaznih računa, knjigu izlaznih računa i popis dugotrajne nefinancijske imovine primjenom jednostavnog knjigovodstva i novčanog računovodstvenog načela.²⁴

Osnovno obilježje dvojnoga knjigovodstva jest da se svaka poslovna promjena obavezno evidentira usporedno na dva različita računa iz računskog plana prema načelu nastanka događaja.²⁵

Prihodi i rashodi, imovina i obveze u sustavima dvojnog knjigovodstva priznaju se uz primjenu računovodstvenog načela nastanka događaja što znači da se učinci transakcija i ostalih događaja priznaju kada nastanu.

Način priznavanja prihoda ovisi o tome da li se radi o recipročnim ili nerecipročnim приходima:

- recipročni prihodi (prihodi na temelju isporučenih dobara i usluga) priznaju se u izvještajnom razdoblju na koje se odnose pod uvjetom da se mogu izmjeriti neovisno o naplati, dok se

²³Ibid.

²⁴Ibid.

²⁵Ibid.

- nerecipročni prihodi (donacije, članarine, pomoći, doprinosi i ostali slični prihodi) priznaju u izvještajnom razdoblju na koje se odnose pod uvjetom da su raspoloživi (naplaćeni) najkasnije do trenutka predočavanja financijskih izvještaja za isto razdoblje.²⁶

Nadalje, donacije povezane s izvršenjem ugovorenih programa (projekata i aktivnosti) priznaju se u bilanci kao odgođeni prihod uz priznavanje u prihode izvještajnog razdoblja razmjerno troškovima provedbe ugovorenih programa (projekata i aktivnosti).²⁷

Donacije povezane s nefinancijskom imovinom koja se amortizira priznaju se u bilanci kao odgođeni prihod uz priznavanje u prihode izvještajnog razdoblja na sustavnoj osnovi razmjerno troškovima uporabe nefinancijske imovine u razdoblju korištenja.²⁸

Rashodi se priznaju u izvještajnom razdoblju na koje se odnose neovisno o plaćanju, a rashodi za utrošak kratkotrajne nefinancijske imovine u trenutku stvarnog utroška, odnosno prodaje.

Troškovi nabave dugotrajne imovine se kapitaliziraju, a u rashode priznaju tijekom korisnog vijeka uporabe.²⁹

3.1.7. Poslovne knjige

Poslovne knjige koje je obvezna voditi neprofitna organizacija koja primjenjuje jednostavno knjigovodstvo su:

- knjiga blagajne,
- knjiga primitaka i izdataka,
- knjiga ulaznih računa,
- knjiga izlaznih računa i
- popis dugotrajne nefinancijske imovine.

Poslovne knjige dvojnog knjigovodstva su:

- dnevnik (poslovna knjiga u koju se unose poslovni događaji kronološkim redoslijedom),
- glavna knjiga (sustavna knjigovodstvena evidencija poslovnih događaja nastalih na imovini, obvezama, izvorima vlasništva, prihodima i rashodima) i
- pomoćne knjige (analitičke knjigovodstvene evidencije o stanju i promjenama imovine i obveza).

²⁶Ibid.

²⁷Ibid.

²⁸Ibid.

²⁹Ibid.

U pomoćne knjige spadaju:

- knjiga dugotrajne nefinancijske imovine,
- knjiga kratkotrajne nefinancijske imovine,
- knjiga blagajne i
- evidencija putnih naloga i korištenja službenih vozila.

Osim pomoćnih knjiga neprofitna organizacija vodi i posebne pomoćne evidencije:

- evidenciju danih i primljenih jamstava i garancija,
- knjigu ulaznih računa,
- knjigu izlaznih računa i
- ostale pomoćne evidencije prema svojim potrebama.

Rokovi čuvanja poslovnih knjiga:

- dnevnik, glavna knjiga, knjiga primitaka i izdataka – najmanje jedanaest godina,
- pomoćne knjige, knjiga blagajne, knjiga ulaznih računa, knjiga izlaznih računa i popis dugotrajne nefinancijske imovine – najmanje sedam godina.

Rok čuvanja poslovnih knjiga počinje teći istekom poslovne godine na koju se poslovne knjige odnose.

3.1.8. Knjigovodstvene isprave

Knjigovodstvene isprave su pisani dokumenti ili elektronički zapisi na temelju kojih se evidentiraju poslovni događaji u poslovnim knjigama. Knjigovodstvena isprava smatra se urednom ako se temeljem nje može nedvosmisleno utvrditi narav, vrijednost i vrijeme nastanka poslovnog događaja.³⁰

Rokovi čuvanja knjigovodstvenih isprava:

- obračun plaće i sva analitička dokumentacija vezana za plaće – trajno,
- knjigovodstvene isprave koje su temelj unosa poslovnih događaja u dnevnik, glavnu knjigu i knjigu primitaka i izdataka - najmanje jedanaest godina,
- isprave na temelju kojih su podaci uneseni u pomoćne knjige – najmanje sedam godina.

³⁰Ibid.

3.1.9. Popis imovine i obveza

Neprofitna organizacija na početku poslovanja u obvezi je popisa imovine i obveza i navođenja njihovih pojedinačnih vrijednosti kako po količinama tako i po novčanom iznosu.

Nadalje u obvezi je popisa imovine i obveza najmanje jednom godišnje i to na kraju godine kako bi usporedila stanje u bilanci sa stvarnim stanjem.

Zakonski zastupnik temeljem izvještaja popisne komisije, a na temelju ovlasti koje proizlaze iz statuta odlučuje o:

- nadoknađivanju utvrđenih manjkova,
- priznavanju i evidentiranju utvrđenih viškova,
- otpisu nenaplativih i zastarjelih potraživanja i obveza,
- rashodovanju imovine i
- mjerama protiv osoba odgovornih za manjkove, zastaru i nenaplativost potraživanja i sl.

3.2. Glavne odrednice Pravilnika o neprofitnom računovodstvu i računskom planu

Pravilnik o neprofitnom računovodstvu i računskom planu definira raspored, sadržaj i primjenu računa u računskom planu obveznika dvojnog knjigovodstva, način vođenja jednostavnog knjigovodstva i primjenu novčanog računovodstvenog načela, minimalni sadržaj poslovnih knjiga, te stope amortizacije.³¹

Obveznici primjene ovog Pravilnika su obveznici primjene Zakona.

3.2.1. Sustav jednostavnog knjigovodstva

Neprofitna organizacija koja svoje poslovanje vodi po sistemu jednostavnog knjigovodstva dužna je primjenom gotovinskog računovodstvenog načela voditi:

1. knjigu blagajne,
2. knjigu primitaka i izdataka,
3. knjigu ulaznih računa,
4. knjigu izlaznih računa i
5. popis dugotrajne nefinancijske imovine.

³¹Narodne novine (2015.): Pravilnik o neprofitnom računovodstvu i računskom planu, Narodne novine d.d., Zagreb, broj 1/2015

Neprofitna organizacija može voditi druge knjige i pomoćne evidencije prema posebnim propisima i svojim potrebama.

Sve poslovne knjige moraju sadržavati opće podatke o neprofitnoj organizaciji, a to su naziv, adresa, OIB, RNO broj i šifru djelatnosti.

U knjigu blagajne upisuju se podaci o gotovinskim uplatama i isplatama kronološkim redom.

Prema Pravilniku knjiga blagajne sadrži sljedeće podatke:³²

1. redni broj,
2. datum,
3. broj i oznaku knjigovodstvene isprave,
4. opis poslovne promjene i
5. iznos gotovinske transakcije.

Knjiga primitaka i izdataka sadrži sljedeće podatke o svim gotovinskim i negotovinskim primicima i izdacima uključujući i obračunska plaćanja:³³

1. redni broj,
2. datum/razdoblje primitka/izdatka,
3. broj i naziv knjigovodstvene isprave na temelju koje se unosi podatak,
4. opis poslovne promjene,
5. iznos primitka i
6. iznos izdatka.

Knjiga ulaznih računa sadrži sljedeće podatke:³⁴

1. redni broj,
2. podaci o primljenom računu: broj i datum,
3. podaci o dobavljaču: naziv, sjedište i OIB i
4. ukupni iznos računa (s PDV-om).

³²Ibid.

³³Ibid.

³⁴Ibid.

Knjiga izlaznih računa sadrži sljedeće podatke: ³⁵

1. redni broj,
2. podaci o izdanom računu: broj i datum,
3. podaci o kupcu: naziv, sjedište i OIB i
4. podaci o ukupnom iznosu računa (s PDV-om).

Popis dugotrajne nefinancijske imovine sadrži sljedeće podatke dugotrajnoj imovini: ³⁶

1. redni broj,
2. vrsta dugotrajne imovine s osnovnim identifikacijskim obilježjem (naziv, marka i sl.),
3. datum i broj dokumenta po kojem je imovina nabavljena,
4. nabavna vrijednost i
5. datum i opis otuđenja (prodaja, donacija, uništenja).

Financijski rezultat utvrđuje se kao razlika ukupnih primitaka u odnosu na ukupne izdatke u izvještajnom razdoblju.

Financijski rezultat poslovne godine je višak ili manjak primitaka.

3.2.2. Sustav dvojnog knjigovodstva

Neprofitna organizacija obveznik dvojnog knjigovodstva bilježi svoje poslovne događaje koristeći računski plan za neprofitne organizacije na propisane brojeve računa i njima pripadajuće nazive.

Računi su razvrstani na: razrede, skupine, podskupine i odjeljke.

Računski plan sadrži 7 razreda, i to:

- 0 – Nefinancijska imovina
- 1 – Financijska imovina
- 2 – Obveze
- 3 – Prihodi
- 4 – Rashodi
- 5 – Vlastiti izvori
- 6 – Izvanbilančni zapisi.

³⁵Ibid.

³⁶Ibid.

3.2.3. Stope amortizacije dugotrajne imovine

Pravilnik uz računski plan objavljuje i stope amortizacije prikazane u sljedećoj tablici:

Tablica 1: Stope amortizacije

	Naziv sredstva ili skupine sredstva	Vijek trajanja	Godišnja stopa (%)
1	2	3	4
I	GRAĐEVINSKI OBJEKTI		
1.	stambeni i poslovni objekti		
	od betona, metala, kamena i opeke	80	1,25
	od drveta i ostalog materijala	20	5
2.	ceste, željeznice i slični građevinski objekti	25	4
3.	ostali građevinski objekti	20	5
II	POSTROJENJA I OPREMA		
1.	Uredska oprema i namještaj		
	računala i računalna oprema	4	25
	uredski namještaj	8	12,5
	ostala uredska oprema	5	20
2.	Komunikacijska oprema		
	komunikacijski uređaji	5	20
	pokretni komunikacijski uređaji	2	50
3.	Oprema za održavanje i zaštitu	5	20
4.	Medicinska i laboratorijska oprema	5	20
5.	Instrumenti, uređaji i strojevi	8	12,5
	precizni i optički instrumenti	5	20
	mjerni i kontrolni uređaji:		
	- mehanički	8	12,5
	- elektronički	5	20
6.	Sportska i glazbena oprema	5	20
7.	Uređaji, strojevi i oprema za ostale namjene	5	20
III	PRIJEVOZNA SREDSTVA		
1.	Prijevozna sredstva u cestovnom prometu	8	12,5
	osobni automobili i vozila hitne pomoći	5	20
2.	Prijevozna sredstva u željezničkom prometu	8	12,5
3.	Prijevozna sredstva u pomorskom i riječnom prometu	8	12,5
	brodovi veći od 1000 brt	20	5
4.	Prijevozna sredstva u zračnom prometu	10	10
IV	KNJIGE		
	Knjige u knjižnicama	5	20
V	VIŠEGODIŠNJI NASADI I OSNOVNO STADO	5	20
VI	NEMATERIJALNA PROIZVEDENA IMOVINA		
1.	Ulaganja u istraživanja rudnih bogatstva	10	10
2.	Ulaganja u računalne programe	4	25
3.	Ostala nematerijalna proizvedena imovina	4	25
VII	NEPROIZVEDENA NEMATERIJALNA IMOVINA		
	patenti, koncesije, licence, pravo korištenja tuđih sredstava, višegodišnji zakup i slično	prema trajanju iz ugovora	

Izvor: <http://www.mfin.hr/hr/institucionalni-okvir>[pristupano 25.9.2018.]

Pravilnik o dopuni Pravilnika o neprofitnom računovodstvu i računskom planu donosi da se propisane stope amortizacije dugotrajne imovine mogu uvećati do maksimalno dvostrukih propisanih stopa za dugotrajnu imovinu koja se:

- koristi za gospodarsku djelatnost kod neprofitnih organizacija obveznika poreza na dobit,
- nabavlja iz donacija povezanih s izvršenjem ugovornih programa (projekata i aktivnosti) i
- nabavlja iz donacija povezanih s nefinancijskom imovinom.³⁷

3.3. Regulatorni okvir financijskog izvještavanja

Financijsko izvještavanje neprofitnih organizacija uređeno je Zakonom o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija i Pravilnikom o izvještavanju u neprofitnom računovodstvu i registru neprofitnih organizacija.

Neprofitna organizacija dužna je sastavljati financijske izvještaje prikazujući istinite i objektivne informacije o financijskom položaju i rezultatu poslovanja.

Neprofitna organizacija koja u poslovnoj godini nije imala nikakvih aktivnosti ne sastavlja financijske izvještaje već je dužna dostaviti Izjavu o neaktivnosti Ministarstvu financija 60 dana od isteka poslovne godine.³⁸

Financijske izvještaje prikuplja Fina i obrađuje za potrebe Ministarstva financija, a svi godišnji financijski izvještaji objavljuju se javno putem Registra neprofitnih organizacija.

Rokovi za dostavu financijskih izvještaja propisani su Pravilnikom o izvještavanju u neprofitnom računovodstvu i registru neprofitnih organizacija navedeni su u tablici 2:

Tablica 2: Rokovi predaje financijskih izvještaja neprofitnih organizacija

IZVJEŠTAJNO RAZDOBLJE	VRSTE FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA	OBRAZAC	ROKOVI PREDAJE
DVOJNO KNJIGOVODSTVO			
Od 01.01. - 30.06.	Izvještaj o prihodima i rashodima	PR-RAS-NPF	30 dana od isteka izvještajnog razdoblja
Od 01.01.- 31.12.	Bilanca Izvještaj o prihodima i rashodima Bilješke	BIL-NPF PR-RAS-NPF	60 dana od isteka izvještajnog razdoblja
JEDNOSTAVNO KNJIGOVODSTVO			
Od 01.01.- 31.12.	Izvještaj o primicima i izdacima	G-PR-IZ-NPF	60 dana od isteka izvještajnog razdoblja

Izvor: Milić A. (2018.): Financijski izvještaji neprofitnih organizacija u sustavu dvojnog knjigovodstva za 2017. godinu, Riznica, Rif, 2, str.21

³⁷Narodne novine (2017.): Pravilnik o dopuni pravilnika o neprofitnom računovodstvu i računskom planu, Narodne novine d.d., Zagreb, broj 35/17

³⁸Narodne novine (2015.): Pravilnik o izvještavanju u neprofitnom računovodstvu i registru neprofitnih organizacija, Narodne novine d.d., Zagreb, broj 31/15

Izvanredno neprofitna organizacija u obvezi je sastavljanja financijskih izvještaja u slučaju slijedećih statusnih promjena:³⁹

- spajanje dvije ili više neprofitnih organizacija u novu jedinicu,
- pripajanje jedne ili više neprofitnih organizacija postojećoj jedinici i
- podjela neprofitne organizacije u dvije ili više novih jedinica.

3.3.1. Financijski izvještaji u sustavu dvojnog knjigovodstva

Financijski izvještaji neprofitne organizacije koja vodi dvojno knjigovodstvo su bilanca, izvještaj o prihodima i rashodima, skraćeni izvještaj o prihodima i rashodima i bilješke uz financijske izvještaje.

Financijski izvještaji koji se sastavljaju u tijeku poslovne godine u obvezi su čuvanja do predaje financijskih izvještaja za isto razdoblje iduće godine dok se godišnji financijski izvještaji trajno čuvaju.

Pravilnikom o financijskom izvještavanju i registru neprofitnih organizacija propisan je izgled i sadržaj financijskih izvještaja.

Bilanca je temeljni financijski izvještaj svih obveznika dvojnog knjigovodstva, pa time i neprofitnih organizacija. Ona je sustavni prikaz imovine, obveza i vlastitih izvora na određeni datum, najčešće zadnji dan u godini. Ukazuje na financijski položaj organizacije.

Izvještaj o prihodima i rashodima spada također u temeljne financijske izvještaje neprofitnih organizacija obveznica dvojnog knjigovodstva.

Izvještaj o prihodima rashodima sastavlja se dvaput godišnje za razdoblje od 01.01. - 30.06. i za cijelu godinu od 01.01. - 31.12.

Prikazuje prihode i rashode te financijski rezultat organizacije za određeno izvještajno razdoblje. Definiran je također Pravilnikom o izvještavanju u neprofitnom računovodstvu Bilješke uz financijske izvještaje služe kako bi se dodatno objasnili podaci iz bilance i računa prihoda i rashoda.

³⁹Narodne novine (2014.): Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, Narodne novine d.d., Zagreb, broj 121/14

Obvezne bilješke uz bilancu odnose se na:⁴⁰

- pregled ostalih ugovornih odnosa i slično, koji mogu postati imovina ili obveza i
- pregled stanja i rokova dospijeca dugoročnih i kratkoročnih kredita, te financijskih najмова.

Bilješke koje se odnose na PR-RAS-NPF pojašnjavaju razloge većih odstupanja u prihodima i rashodima, te višku ili manjku prihoda poslovanja izvještajnog razdoblja u odnosu na prošlo izvještajno razdoblje.

3.3.2. Financijski izvještaji u sustavu jednostavnog knjigovodstva

Financijski izvještaj neprofitnih organizacija obveznica jednostavnog knjigovodstva je Godišnji financijski izvještaj o primicima i izdacima i pripadajuće bilješke.

U godišnji financijski izvještaj o primicima i izdacima upisuju se svi ostaverni primici i izdaci. Unosi se i stanje novčanih sredstava, obveze i potraživanja po računima, primici iz EU, te broj zaposlenih i volontera.

Kroz bilješke se pojašnjavaju veća odstupanja tekućeg od prošlog izvještajnog razdoblja.

3.4. Revizija financijskih izvještaja

Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija propisuje obvezu revizije za neprofitne organizacije koje su u prethodnoj godini imale prihod veći od deset milijuna kuna i obvezu uvida u godišnje financijske izvještaje neprofitnih organizacija koje su imale prihod između tri i deset milijuna kuna.

Iste su dužne objaviti revizorsko izvješće, odnosno izvješće o uvidu u godišnje financijske izvještaje do 30. lipnja za proteklu godinu.

Što se tiče objave sindikati i Udruge poslodavaca nisu u obvezi objave revizorskog izvješća i izvješća o uvidu već iste dostavljaju Ministarstvu financija.

⁴⁰Narodne novine (2015.): Pravilnik o izvještavanju u neprofitnom računovodstvu i registru neprofitnih organizacija, Narodne novine d.d., Zagreb, broj 31/15

3.5. Nadzor nad neprofitnim organizacijama

Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija propisuje nadzor financijskog poslovanja, računovodstvenih poslova i predaje financijskih izvještaja. Nadzire se i zakonitost pribavljanja financijskih sredstava iz javnih i drugih izvora, upravljanje istima, te utvrđivanje koriste li se sredstva ciljano i učinkovito.

Nadzor provode ovlaštene osobe Ministarstva financija kroz izravni nadzor i/ili poslovnu dokumentaciju neprofitne organizacije.

O obavljenom nadzoru sastavlja se zapisnik na koji u slučaju neslaganja s istim zakonski zastupnik neprofitne organizacije može podnijeti prigovor.

U slučaju otkrivanja nepravilnosti inspektor može:⁴¹

- donijeti rješenje o otklanjanju nepravilnosti i utvrditi rok za otklanjanje istih,
- donijeti rješenje o povratu nepravilno korištenih sredstava u izvore iz kojih su dobiveni,
- podnijeti kaznenu prijavu ako postoji osnovana sumnja o počinjenom kaznenom djelu,
- podnijeti optužni prijedlog nadležnoj ispostavi Porezne uprave ako utvrdi počinjeni prekršaj,
- pismeno obavijestiti Ured za sprječavanje pranja novca ako utvrdi razloge za sumnju na pranje novca ili financiranje terorizma.

Za sve navedene situacije propisane su i prekršajne odredbe.

⁴¹Narodne novine (2014.): Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, Narodne novine d.d., Zagreb, broj 121/14

4. ANALIZA PODATAKA IZ FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA U NEROFITNOM SEKTORU

Analiza financijskih izvještaja primjenjuje niz različitih analitičkih postupaka pomoću kojih se dobivaju razne korisne informacije o poslovanju kroz određeno vremensko razdoblje koje služe za donošenje budućih poslovnih odluka. Analiza se može vršiti unutar jedne organizacije kako bi se uočili trendovi i njihova dinamika kroz određeno razdoblje, strukturne promjene kao i razni pokazatelji uspješnosti, ali i usporedbom više srodnih organizacija kako bi se usporedile njihove pozicije, prednosti i nedostaci.

Kod neprofitnih organizacija analiza financijskih izvještaja najčešće se provodi radi utvrđivanja je li neprofitna organizacija čiji se financijski izvještaji analiziraju ostvario sigurnost i učinkovitost poslovanja.⁴²

To se prije svega odnosi na financijsku stabilnost kako bi neprofitna organizacija mogla realizirati svoje projekte i programe i ostvariti svoju misiju zbog koje je i osnovana. Time neprofitna organizacija sebi osigurava kontinuitet u financiranju koji se u njihovom slučaju uglavnom sastoji od donacija iz proračuna, matičnih država (slučaj kod udruga nacionalnih manjina), te donacija poduzeća i građana.

Kod neprofitnih organizacija analiziraju se bilance i račun prihoda i rashoda.

Analiza financijskih izvještaja provodi se pomoću:

- horizontalne analize,
- vertikalne analize i
- analize pomoću financijskih pokazatelja.

⁴²Bešvir, B. (2008): Kako čitati i analizirati financijske izvještaje, RRIF Plus, Zagreb, str. 10.

4.1. Horizontalna analiza

Horizontalnom analizom uspoređuju se iste pozicije financijskih izvještaja kroz dulje vremensko razdoblje, najčešće tri godine. Razmatraju se tendencija i dinamike tih promjena i bilježe u apsolutnim i relativnim iznosima.

Apsolutna razlika pozicija računa se kao razlika tekuće i prethodne godine, a relativna promjena kao kvocijent apsolutne razlike i prethodne godine, odnosno:

$$\text{Relativna razlika pozicija (\% promjena)} = (\text{apsolutna razlika/prethodna godina}) \times 100 \quad (1)$$

Bitno je da se kod horizontalne analize koriste i apsolutni i relativni pokazatelji. Relativni pokazatelji mogu pokazivati veliki postotak promjene, ali ako su apsolutni iznosi mali taj pokazatelj nema veliki značaj. Nadalje, ako se kao apsolutna razlika ili pak bazna godina pojavljuje 0 relativni se pokazatelji ni ne mogu izračunati.

4.2. Vertikalna analiza

Vertikalna analiza je strukturna analiza jer pokazuje udio svake pojedine stavke financijskog izvještaja u ukupnoj strukturi. Nadalje, korisno je uspoređivati dobivene rezultate kroz više razdoblja kao i usporedba sa drugim sličnim subjektima.

Vertikalna analiza bilance provodi se na način da se najčešće ukupna aktiva i ukupna pasiva izjednače sa 100 da bi se potom stavke aktive izračunavale kao postotak u ukupnoj aktivni, a stavke pasive kao postotak u ukupnoj pasivi.

Kod vertikalne analize računa dobiti i gubitka postupak je isti. Najčešće se ukupni prihodi i ukupni rashodi izjednače sa 100 da bi se pojedinačni prihodi odnosno rashodi izračunali kao postotak u ukupnoj strukturi prihoda ili rashoda.

4.3. Analiza putem pokazatelja

„Analiza financijskih izvještaja putem pokazatelja uključuje prikupljanje podataka iz financijskih izvještaja bitnih za izračunavanje pokazatelja prikladnih za neprofitne organizacije, usporedbu pokazatelja s prethodnim razdobljima, ciljanim veličinama ili drugim neprofitnim organizacijama. Analiza putem pokazatelja pomaže u procjeni cjelokupnog financijskog stanja neprofitne organizacije, ukazuje na dijelove koji su štetni ili uspješni za poslovanje. Pokazatelji analize neprofitnih organizacija daju odgovorena pitanja: podržavaju li financijski resursi djelovanje neprofitne organizacije, jesu li izvori financiranja održivi, odnosno koliko su pouzdani, povećava li neprofitna organizacija svoje prihode i stvara li „dodanu vrijednost“.⁴³

Tablica 15: Pokazatelji analize neprofitnih organizacija

Pokazatelj	Način izračuna
Koeficijent pouzdanosti izvora	Donacije, potpore, subvencije/Ukupan prihod
Koeficijent pouzdanosti sredstava iz državnog proračuna	Donacije, potpore, subvencije/Ukupan prihod
Koeficijent zarađenih prihoda	Ukupan zarađen prihod/Ukupan prihod
Koeficijent samodostatnosti	Ukupan zarađen prihod/Ukupni rashodi
Koeficijent tekuće likvidnosti	Kratkotrajna imovina/Kratkotrajne obveze
Odnos rashoda za zaposlene i ukupnih rashoda	Rashodi za zaposlene/Ukupni rashodi
Povrat vlastitih izvora/rentabilnost	Promjena vlastitih izvora/Ukupni vlastiti izvori
Interval obrane	Novac, utrž. Vrijed. Papiri./Prosječni mjesečni rashodi
Pokazatelj uštede	Razlika prihoda i rashoda/Ukupni rashodi
Koeficijent zaduženosti	Prosječne ukupne obveze/Prosječna ukupna imovina
Odnos prihoda	Vrsta prihoda/Ukupan prihod

Izvor: Hladika, M., Tiganj A., (2012) Financijski pokazatelji za ocjenu poslovanja neprofitnih organizacija, Riznica, Rif, Zagreb, 10/2012, str.28,

Koeficijent pouzdanosti izvora pokazuje koliki je udio pojedinih vrsta prihoda u ukupnim prihodima, te na koje od njih se pojedina neprofitna organizacija najviše oslanja.⁴⁴

Koeficijent pouzdanosti sredstava dobivenih iz državnog proračuna ukazuje u kojoj se mjeri organizacija oslanja na sredstva iz državnog proračuna.⁴⁵

Koeficijent zarađenih prihoda pokazuje koliki je udio zarađenih prihoda u ukupnim prihodima.⁴⁶

⁴³Rogošić, A.; Perica, I.: Analiza financijskih izvještaja neprofitnih organizacija, 52. jesensko savjetovanje Računovodstvo, revizija i porezi u praksi / AljinovićBarać, Ž. - Brela : Udruga računovođa i financijskih djelatnika Split, 2017., str. 130

⁴⁴Ibid.

⁴⁵Ibid.

⁴⁶Ibid.

Koeficijent prihoda od donacija ukazuje koliko neprofitna organizacija dobiva sredstava od donatora.⁴⁷

Koeficijent samodostatnosti pokazuje koliki udio rashoda se pokriva zarađenim prihodima.⁴⁸

Koeficijent tekuće likvidnosti ukazuje na sposobnost neprofitne organizacije da plati svoje obveze na vrijeme.⁴⁹

Odnos rashoda za zaposlene i ukupnih rashoda ukazuje na udio rashoda za zaposlene u ukupnim rashodima.⁵⁰

Povrat vlastitih izvora ukazuje koliko neprofitna organizacija ostvaruje povrata u odnosu na ukupne vlastite izvore.⁵¹

Interval obrane pokazuje koliko neprofitna organizacija može djelovati ukoliko nije primila dodatna sredstva.⁵²

Pokazatelj uštede pokazuje da li neprofitna organizacija povećava svoje vlastite izvore.⁵³

Koeficijent zaduženosti pokazuje koliko se ukupna imovina financira iz obveza.⁵⁴

Odnos prihoda analizira udio svakog od prihoda u ukupnim prihodima neprofitne organizacije.⁵⁵

⁴⁷Ibid.

⁴⁸Ibid.

⁴⁹Ibid.

⁵⁰Ibid.

⁵¹Ibid., str. 132

⁵²Ibid.

⁵³Ibid., str. 131

⁵⁴Ibid., str. 132

⁵⁵Ibid., str. 131

5. ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA ODABRANIH UDRUGA NACIONALNIH MANJINA U HRVATSKOJ

U ovom poglavlju analizirat će se financijski izvještaji tri udruge nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj. Udruge su srodne sa sličnim ciljem, vizijom i misijom, a to je njegovanje i promoviranje matične zemlje, njene kulture i običaja.

Prvo će se provesti horizontalna analiza bilance i računa prihoda i rashoda sve tri udruge. Zatim će se pomoću vertikalne analize analizirati bilanca i račun prihoda i rashoda istih udruge. Na posljetku izračunat će se i analizirati financijski pokazatelji neprofitnih organizacija.

5.1. Horizontalna analiza financijskih izvještaja na primjeru udruge

Tablica 3: ZAJEDNICA NIJEMACA U HRVATSKOJ - Horizontalna analiza bilance

Pozicija										
	2015	2016	2017	2016-2015	% promjena	2017-2016	% promjena	2017-2015	% promjena	
AKTIVA										
Nefinancijska imovina	6.794	6.794	4.364	0	0,00	-2.430	-35,77	-2.430	-35,77	
Proizvedena dugotrajna imovina	6.794	6.794	4.364	0	0,00	-2.430	-35,77	-2.430	-35,77	
Financijska imovina	11.140	25.974	17.974	14.834	133,16	-8.000	-30,80	6.834	61,35	
Novac u banci i blagajni	11.140	25.974	17.974	14.834	133,16	-8.000	-30,80	6.834	61,35	
Ukupna aktiva	17.934	32.768	22.338	14.834	82,71	-10.430	-31,83	4.404	24,46	
PASIVA										
Obveze	6.286	2.875	4.135	-3.411	-54,26	1.260	43,35	-2.151	-34,22	
Obveze za radnike	390	1.820	0	1.430	366,67	-1.820	-100,00	-390	-100,00	
Ostale obveze prema dobavljačima u zemlji	5.896	1.055	4.135	-4.841	-82,11	3.080	291,94	-1.761	-29,87	
Vlastiti izvori	11.648	29.893	18.203	18.245	156,64	-11.690	-39,11	6.555	56,28	
Vlastiti izvori	2.073	6.795	4.365	4.722	227,79	-2.430	-35,76	2.292	110,56	
Višak prihoda poslovanja	9.575	23.098	13.838	13.523	141,23	-9.260	-40,09	4.263	44,52	
Ukupna pasiva	17.934	32.768	22.338	14.834	82,71	-10.430	-31,83	4.404	24,56	

Izvor: Izradila autorica prema godišnjim financijskim izvještajima, Ministarstvo financija, Registar neprofitnih organizacija, [internet] dostupno na: <https://banovac.mfin.hr/rnopr/Detalji.aspx?id=3162>, [pristupano 28.9.2018.]

Nefinancijska imovina sastoji se od proizvedene dugotrajne imovine koja u 2016. u odnosu na 2015. godinu nije mijenjala vrijednost. Iz bilance je vidljivo da nabavki u 2016. godini nije bilo i nije obračunata amortizacija. U 2017. godini amortizacija je obračunata pa je unatoč

manjim nabavkama vrijednost nefinancijske imovine smanjena u odnosu na 2016. i 2015. godinu.

Financijska imovina sastoji se od novca u banci i blagajni. Saldo na kraju godine varira kroz promatrana razdoblja, a najveći je u 2016. godini i za 133,16% je veći nego u protekloj. U 2017. godini u odnosu na početnu promatranu godinu financijska imovina povećala se za 6.834,00 kn ili 61,34%.

Ukupna aktiva raste usporedno s financijskom imovinom i također je najveća u 2016. godini. To povećanje povezano je i sa nepromjenjenom vrijednošću nefinancijske imovine zbog neobračunavanja amortizacije.

U nepodmirenim obvezama dominiraju obveze prema dobavljačima, variraju i najmanje su u 2016. godini za 54,26% u odnosu na prethodnu godinu. U 2017. u porastu su u odnosu na 2016. za 1.260,00 kn ili 43,35%, ali su u padu u odnosu na 2015. za 2.151,00 kn ili 34,22%.

Vidljivo je da udruga ima zaposlene i nepodmirenu obvezu za plaću ili razliku plaće u 2016. godini dok u 2015. ima nepodmirene obveze poreza i prireza za radnike. Stoga je i zabilježeno povećanje te stavke za 366,67% u odnosu na 2015. U 2017. godini udruga ima potpuno podmirene obveze za radnike za razliku od 2015. i 2016. godine.

Primjećeno je da su se vlastiti izvori u 2017. godini smanjili kao i nefinancijska imovina što upućuje da je amortizacija obračunata za razliku od prethodne dvije godine.

U sve tri godine ostvaren je višak prihoda poslovanja, ali je on nerealan zbog neobračunavanja amortizacije kroz dva promatrana razdoblja što se jasno vidi iz računa prihoda i rashoda.

Tablica 4: ZAJEDNICA NIJEMACA U HRVATSKOJ – Horizontalna analiza PR-RAS

Pozicija									
	2015	2016	2017	2016-2015	% promjena	2017-2016	% promjena	2017-2015	% promjena
PRIHODI									
Prihodi od članarina	50	50	0	0	0,00	-50	-100,00	-50	-100,00
Prihodi iz proračuna	130.000	115.000	105.000	-15.000	-11,54	-10.000	-8,70	-25.000	-19,23
Prihodi od imovine	49	43	1	-6	-12,24	-42	-97,67	-48	-97,96
Prihodi od inozemnih vlada	11.400	11.257	11.220	-143	-1,25	-37	-0,33	-180	-1,58
Prihodi od donacija	1.917	0	50	-1.917	-100,00	50	0,00	-1.867	-97,39
Prihodi od refundacija	16.197	19.450	24.000	3.253	20,08	4.550	23,39	7.803	48,18
Ukupni prihodi	159.613	145.800	140.271	-13.813	-8,65	-5.529	-3,79	-19.342	-12,12
RASHODI									
Naknade troškova članovima u predstavničkim i izvršnim tijelima, povjerenstvima i slično	0	0	26.286	0	0,00	26.286	0	26.286	0,00
Naknade ostalim osobama izvan radnog odnosa	38.296	31.695	54.265	-6.601	-17,24	22.570	71,21	15.969	41,70
Rashodi za usluge	83.053	68.670	53.112	-14.383	-17,32	-15.558	-22,66	-29.941	-36,05
Rashodi za materijal i energiju	28.901	21.393	6.762	-7.508	-25,98	-14.631	-68,39	-22.139	-76,60
Ostali nespomenuti materijalni rashodi	4.395	3.668	5.375	-727	-16,54	1.707	46,54	980	22,30
Rashodi amortizacije	0	0	4.390	0	0,00	4.390	0	4.390	0,00
Financijski rashodi	1.662	2.129	1.772	467	28,10	-357	-16,77	110	6,62
Tekuće donacije	3.200	0	0	-3.200	-100,00	0	0	-3.200	-100,00
Ukupni rashodi	159.507	127.555	151.962	-31.952	-20,03	24.407	19,13	-7.545	-4,73
VIŠAK PRIHODA POSLOVANJA	106	18.245	0	18.139	17.112,26	-18.245	-100,00	-106	-100,00
MANJAK PRIHODA POSLOVANJA	0	0	11.691	0	0,00	11.691	0,00	11.691	0,00
VIŠAK PRIHODA RASPOLOŽIV U SLJEDEĆEM RAZDOBLJU	9.575	23.098	13.838	13.523	141,23	-9.260	-40,09	4.263	44,52

Izvor: Izradila autorica prema godišnjim financijskim izvještajima, Ministarstvo financija, Registar neprofitnih organizacija, [internet] dostupno na: <https://banovac.mfin.hr/rnoprt/Financijskolzvjesce.aspx?id=3162>, [pristupano 28.9.2018.]

Prihodi iz proračuna se smanjuju, pa su u 2016. godini manji za 15.000,00 kn ili 11,54% u odnosu na 2015., a nadalje za 10.000,00 kn ili 8,70% u odnosu na 2016. godinu, da bi u zadnjem promatranom razdoblju u odnosu na početno pokazali pad od 25.000,00 kn ili 19,23%.

Prihodi od inozemnih vlada odnosno matičnih država su na otprilike istoj razini.

Prihodi od ostalih donacija odskoču u 2015. godini i iznose 1.917,00 kn dok ih u ostalim razdobljima nema ili su neznatni. Prihodi od refundacija su u porastu pa su u 2016. godini veći za 3.253,00 kn ili 20,08% u odnosu na 2015. i dalje rastu i u 2017. se povećavaju za

4.550,00 kn ili 23,39% u odnosu na 2016., da bi u 2017. godini pokazali ukupno povećanje od 7.803,00 kn ili 48,18% u odnosu na 2015.

Ukupni prihodi su u blagom padu za 13.813,00 kn ili 8,65% u 2016. u odnosu na 2015. i za dodatno još 5.529,00 kn ili 3,79% u 2017. u odnosu na 2016. da bi na kraju 2017. dostigli pad od 12,12% u odnosu na početno promatrano razdoblje 2015. godinu. Vidljivo je da na to utječe smanjenje prihoda iz proračuna.

Naknade troškova članovima u predstavničkim i izvršnim tijelima, povjerenstvima i slično pojavljuju se samo u 2017. godini pa se ne mogu uspoređivati sa ostalim razdobljima.

Naknade ostalim osobama izvan radnog odnosa značajna su stavka i bilježe znatan porast u 2017. godini za 22.570,00kn ili 71,21% u odnosu na 2016. ,odnosno porast od 15.969,00 kn ili 41,70% u odnosu na 2015.

Rashodi za usluge najveća su stavka, ali bilježe pad i to u 2016. za 14.383,00 kn ili 17,32% u odnosu na 2015. i 15.558,00 kn ili 22,66% u 2017. u odnosu na 2016. Nastavno tome u 2017. bilježe pad od 29.941,00 kn ili 36,05% u odnosu na 2015.

Rashodi za materijal i energiju su također u padu i to u 2016. za 25,98% , a u 2017. za 68,39% u odnosu na 2016. godinu, da bi na kraju 2017. pali za 76,60% u odnosu na prvo promatrano razdoblje 2015. godinu.

Ostali nespomenuti rashodi poslovanja odnose se na reprezentaciju i variraju pa su u 2016. manji u odnosu na 2015. za 16,54%, a u 2017. veći za 46,54% u odnosu na prethodnu godinu, ali s obzirom da se ne radi o velikom apsolutnom iznosu koji je 1.707,00 kn može se zaključiti da porast troška reprezentacije i nije tako velik kao što se to čini promatrajući relativne pokazatelje. Ista situacija je u 2017. U odnosu na 2015. godinu gdje su troškovi reprezentacije veći za 980,00 kn ili 22,30%.

Iz rashoda amortizacije potvrđeno je zapažanje iz bilance. Udruga je prvi put u 2017. pravilno obračunala amortizaciju i ne može se usporediti sa ostalim razdobljima.

Donirala je samo u 2015. godini pa je trošak također neusporediv sa ostalim godinama.

Ukupni rashodi variraju, u 2016. godini manji su za 31.952,00 kn ili 20,03% u odnosu na 2015., a u 2017. veći za 124.407,00 kn ili 9,13% u odnosu na 2016. U zadnjoj promatranoj godini smanjeni su za 7.545,00 kn ili 4,73% u odnosu na 2015. iz čega se može zaključiti da su otprilike na istoj razini kroz promatrana razdoblja.

U 2015. i 2016. ostvaren je višak prihoda poslovanja, s time da je u 2016. veći za 18.139,00 kn u odnosu na prethodnu. Da je amortizacija bila uključena u ova dva razdoblja rashodi bi bili veći, što bi u 2015. vjerojatno dovelo do manjka prihoda poslovanja, a u 2016. bi taj višak bio manji. U 2017. godini ostvaren je manjak prihoda poslovanja u iznosu od 11.691,00 kn.

Raspoloživi višak poslovanja u sebi sadrži i viškove prijašnjih razdoblja. U 2016. godini se povećava za 13.523,00 kn ili 141,23% zbog akumuliranog viška. Na kraju 2017. godine i dalje postoji raspoloživi višak, ali je on smanjen u odnosu na prethodnu godinu za 40,09% zbog manjka prihoda poslovanja u tekućoj godini. Gledajući 2017. godinu u odnosu na početnu on je unatoč manjku tekuće godine veći za 44,52%.

Tablica 5: ČEŠKA BESEDA DARUVAR – Horizontalna analiza bilance

Pozicija	Iznosi po godinama u tisućama kuna							2017-2015	% promjena
	2015	2016	2017	2016-2015	% promjena	2017-2016	% promjena		
AKTIVA									
Nefinancijska imovina	3.659.435	3.464.314	3.164.083	-195.121	-5,33	-300.231	-8,67	-495.352	-13,54
Neproizvedena dugotrajna imovina	314.920	314.920	314.920	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Proizvedena dugotrajna imovina	3.337.793	3.100.673	2.817.974	-237.120	-7,10	-282.699	-9,12	-519.819	-15,57
Nefinancijska imovina u pripremi	0	41.999	24.467	41.999	0,00	-17.532	-41,74	24.467	0,00
Sitni inventar	6.722	6.722	6.722	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Financijska imovina	48.477	15.085	24.415	-33.392	-68,89	9330	61,85	-24.062	-49,64
Novac u banci i blagajni	48.477	13.159	22.675	-35.318	-72,86	9516	72,32	-25.802	-53,23
Potraživanja za više plaćene poreze	0	1.926	184	1.926	0,00	-1.742	90,45	184	0,00
Potraživanja od kupaca	0	0	1.556	0	0,00	1.556	0,00	1.556	0,00
Ukupna aktiva	3.707.912	3.479.399	3.188.498	-228.513	-6,16	-290.901	-8,36	-519.414	-14,01
PASIVA									
Obveze	32.711	30.338	21.696	-2.373	-7,25	-8.642	-28,49	-11.015	-33,67
Ostale obveze prema dobavljačima u zemlji	1.760	7.116	6.203	2983	169,89	-913	-12,83	4.443	252,44
Odgodeno priznavanje prihoda	30.951	23.222	15.493	-7.729	-24,97	-7.729	-33,28	-15.458	-49,94
Vlastiti izvori	3.675.201	3.449.061	3.166.802	-226.140	-6,15	-282.259	-8,18	-508.399	-13,83
Vlastiti izvori	3.599.963	3.340.667	3.032.258	-259.296	-7,20	-308.409	-9,23	-567.705	-15,77
Višak prihoda poslovanja	75.238	108.394	134.544	33.156	44,07	26.150	24,12	59.306	78,82
Ukupna pasiva	3.707.912	3.479.399	3.188.498	-228.513	-6,16	-290.901	-8,36	-519.414	-14,01

Izvor: Izradila autorica prema godišnjim financijskim izvještajima, Ministarstvo financija, Registar neprofitnih organizacija, [internet] dostupno na: <https://banovac.mfin.hr/rnopr/Detalji.aspx?id=3764> [pristupano 28. 9. 2018.]

Nefinancijska imovina u 2016. godini u odnosu na prethodnu bilježi pad od 195.121,00 kn, odnosno 5,33%, te u 2017. u odnosu na 2016. za 300.231,00 kn, odnosno 8,67%, te za 495.352,00 kn, odnosno 13,54% u 2017. u odnosu na 2015.

Iz uvida u analitiku bilance vidljivo je da udruga posjeduje građevinske objekte što čini većinu njezine proizvedene imovine. Iako je ulagano u promatranom razdoblju u proizvedenu nefinancijsku imovinu ona bilježi pad radi smanjenja vrijednosti proizvedene imovine kroz redovnu amortizaciju. Udruga u 2016. i 2017. ima na kraju godine građevinske objekte u pripremi s time da se taj iznos u 2017. smanjio za 41.74% jer je jedan dio stavljen u uporabu. Kod neproizvedene dugotrajne imovine nema promjena tijekom sva tri razdoblja i zadržava vrijednost jer se radi o imovini koja se ne amortizira.

Financijska imovina bilježi najveće promjene na stanju novčanih sredstava te se vidi smanjenje za 72,86% što se obrazlaže dodatnim ulaganjem u građevinske objekte u pripremi u 2016. u odnosu na 2015. godinu. U 2017. bilježi se povećanje u odnosu na 2016. za 72,32%, a smanjenje za 53,23% u 2017. u odnosu na 2015. kada još nije bilo ulaganja.

Udruga ima nenaplaćenih potraživanja od kupaca jedino u 2017. godini u iznosu od 1.556,00 kn.

Ukupna aktiva i pasiva smanjuju se iz godine u godinu pa je u 2016. smanjena za 6,16% u odnosu na 2015. te za 8,36% u 2017. godini u odnosu na 2016. i na kraju 14,01 u 2017. u odnosu na 2015. godinu.

Obveze na kraju razdoblja se također smanjuju pa su 2016. u odnosu na 2015. smanjene za 2.373,00 kn ili 7,25%, a u 2017. u odnosu na 2016. za 8.642,00 kn ili 28,49%, a u 2017. u odnosu na početno promatrano razdoblje za 11.015,00 kn ili 33,67%.

Vlastiti izvori se isto smanjuju i to za 7,20% , 9,23% i 15,77% kroz promatrana razdoblja.

Udruga bilježi povećanje viška prihoda poslovanja u odnosu na 2015. koji je najveći u 2017. godini i iznosi 134.544,00 kn, te je na posljetku porasao za 78,82% u odnosu na početnu promatranu godinu.

Tablica 6: ČEŠKA BESEDA – Horizontalna analiza PR-RAS

Pozicija	Iznosi po godinama u tisućama kuna								
	2015	2016	2017	2016-2015	% promjena	2017-2016	% promjena	2017-2015	% promjena
PRIHODI									
Prihodi od članarina	11.175	15.340	11.710	4.165	37,27	-3.630	-23,66	535	4,79
Prihodi iz proračuna	21.052	52.600	50.000	31.548	149,86	-2.600	-4,94	28.948	137,51
Prihodi od imovine	29.598	11.543	28.104	-18.055	-61,00	16.561	143,47	-1.494	-5,05
Prihodi od ostalih donacija	69.562	14.040	26.900	-55.522	-79,82	12.860	91,60	-42.662	-61,33
Prihodi od refundacija	18.629	16.701	4.400	-1.928	-10,35	-12.301	-73,65	-14.229	-76,38
Tekući prihodi od povezanih neprofitnih organizacija	75.350	101.291	119.505	25.941	34,43	18.214	17,98	44.155	58,60
Ukupni prihodi	225.366	211.515	240.619	-13.851	-6,15	29.104	13,76	15.253	6,77
RASHODI									
Naknade ostalim osobama izvan radnog odnosa	1.422	399	1.620	-1.023	-71,94	1.221	306,02	198	13,92
Rashodi za usluge	38.505	68.938	97.013	30.433	79,04	28.075	40,72	58.508	151,95
Rashodi za materijal i energiju	81.889	74.345	86.936	-7.544	-9,21	12.591	16,94	5.047	6,16
Ostali nespomenuti materijalni rashodi	16.721	16.817	8.887	96	0,57	-7.930	-47,15	-7.834	-46,85
Rashodi amortizacije	6.438	9.132	13.024	2.694	41,85	3.892	42,62	6.586	102,30
Financijski rashodi	2.807	2.688	1.989	-119	-4,24	-699	-26,00	-818	-29,14
Tekuće donacije	0	6.000	5.000	6.000	0,00	-1.000	-16,67	5.000	0,00
Neotpisana vrijednost i drugi rashodi otuđene i rashodovane dugotrajne imovine	52.519	0	0	-52.519	-100,00	0	0,00	-52.519	-100,00
Otpisana potraživanja	2.730	0	0	-2.730	-100,00	0	0,00	-2.730	-100,00
Ostali nespomenuti rashodi	0	40	0	40	0,00	-40	-100,00	0	0,00
Ukupni rashodi	203.031	178.359	214.469	-24.672	-12,15	36.110	20,25	11.438	5,63
VIŠAK PRIHODA RASPOLOŽIV U SLJEDEĆEM RAZDOBLJU	22.335	33.156	26.150	10.821	48,45	-7.006	-21,13	3.815	17,08

Izvor: Izradila autorica prema godišnjim financijskim izvještajima, Ministarstvo financija, Registar neprofitnih organizacija, [internet] dostupno na: <https://banovac.mfin.hr/rnopr/Detalji.aspx?id=3764> [pristupano 28. 9. 2018.]

Ukupni prihodi variraju, ali ne značajno pa su u 2016. u odnosu na prethodno razdoblje pali za 13.851,00 kn ili 6,15%, a u 2017. porasli za 29.104,00 kn ili 13,76% u odnosu na 2016. Promatrano u 2017. godini u odnosu na 2015. u laganom su porastu za 15.253,00kn ili 6,77%.

Udruga ima dosta izvora financiranja. Prihodi od članarina su veći u 2016. godini za 4.165,00 kn ili 37% u odnosu na prethodno razdoblje, da bi u 2017. ponovo pali na razinu iz 2015. godine, te su u tom razdoblju veći za svega 535,00kn ili 4,79%.

Prihodi iz proračuna također su najveći u 2016. godini i bilježe povećanje od 31.548,00 kn ili 149,86% u odnosu na prethodnu godinu. U 2017. bilježe blagi pad od 4,94% u odnosu na 2016. godinu, dok promatrani u odnosu na 2015. pokazuju porast od 28.948,00kn ili 137,51%.

Prihodi od imovine odnose se na iznajmljivanje građevinskih objekata i oni u 2016. bilježe najmanji iznos te bilježe pad od 61% u odnosu na 2015. godinu. U 2017. godini se ponovo oporavljaju te se vraćaju približno na razinu iz 2015. godine.

Prihodi od ostalih donacija najveći su u 2015. godini. U 2016. dolazi do znatnog smanjenja tih prihoda za 55.522,00 kn odnosno 79,82%. U 2017. se povećavaju za 12.860,00 kn u odnosu na 2016. , ali su ipak dosta ispod razine u 2015. godini i to za 42.662,00kn ili 61,33%.

Prihodi od refundacija zabilježeni su u sva tri razdoblja. Ovi prihodi javljaju se kada su udruge suorganizatori nekih događanja. U ovom slučaju najveći su u 2015. te u sljedećim godinama bilježe pad i to za 1.928,00 kn u 2016. u odnosu na 2015. i 12.301,00 kn ili 73,65% u 2017. u odnosu na 2016. Promatrani u 2017. godini u odnosu na 2015. godinu u padu su za 14.229,00kn ili 76,38%.

Tekući prihodi od povezanih neprofitnih organizacija javljaju se kod razgranatih udruga gdje krovna udruga financira svoje manje podružnice.

U ovom slučaju krovna udruga je Češka beseda iz Zagreba. Iz izvještaja je vidljivo da ti prihodi stalno rastu pa su u 2016. veći za 25.941,00 kn ili 34,43% u odnosu na 2015. a u 2017. za 17,98% u odnosu na 2016. Zbirno, u 2017. porasli su za 44.155,00kn ili 58,60% u odnosu na 2015. godinu.

Ukupni rashodi variraju i najveći su 2017. godini gdje bilježe povećanje za 36.110,00 kn ili 20,25% u odnosu na 2016.,odnosno povećanje od 11.438,00kn ili 5,63% u odnosu na 2015. godinu. Najmanji su u 2016. te su u toj godini manji za 24.672,00 kn ili 12,15% u odnosu na 2015.

Iako su ukupni materijalni rashodi i rashodi amortizacije u 2016. veći od onih u 2015. i to za 15,85% ukupnih materijalnih rashoda i za 41,85% rashoda amortizacije kao i za trošak donacije od 6.000,00 kn koje u 2015. nije ni bilo ukupni rashodi su manji jer je u 2015. zabilježen rashod neotpisane vrijednosti nerashodovane i otuđene dugotrajne imovine u iznosu od 52.519,00 kn i otpisanih potraživanja od 2.730,00 kn kojih u 2016. nije bilo.

Rashodi u 2017. u odnosu na 2016. rastu najviše u apsolutnim iznosima na pozicijama rashoda za usluge u iznosu 28.075,00 kn i materijalnih rashoda u iznosu 12.591,00 kn. Isti

trend se nastavlja promatrajući 2017. u odnosu na 2015. godinu gdje su rashodi za usluge povećani za 58.508,00kn ili 151,95%, dok su rashodi za materijal i energiju u blagom porastu od 5.047,00kn ili 6,16%.

Rashodi amortizacije su i dalje u porastu te su se povećali za 3.892,00 kn u 2017. u odnosu na 2016., odnosno za 6.586,00kn u odnosu na 2015. godinu. što se može objasniti stavljanjem u uporabu jednog dijela imovine u pripremi.

Negativni trend se vidi samo u ostalim materijalnim rashodima koji su u 2017. u odnosu na 2016. pali za 7.930,00 kn, odnosno za 7.834,00kn ili 46,85% u odnosu na 2015. godinu, te donacijama koje su manje za 1.000,00 kn.

U sva tri razdoblja postignut je višak prihoda poslovanja. Najveći je u 2016. godini i iznosi 33.156,00 kn te je za 10.821,00 kn ili 48,45% veći u odnosu na 2015. Višak u 2017. godini iznosi 26.150,00 kn i manji je u odnosu na 2016. za 7.006,00 kn ili 21,13%. Promatrano u 2017. u odnosu na 2015. godinu u porastu je za 3.815,00kn ili 17,08%.

Tablica 7: ZAJEDNICA MAKEDONACA U RH – Horizontalna analiza bilance

Pozicija									
	2015	2016	2017	2016-2015	% promjena	2017-2016	% promjena	2017-2015	% promjena
AKTIVA									
Nefinancijska imovina	26.203	17.451	12.447	-8.752	-33,40	-5.004	-28,67	-13.756	-52,50
Proizvedena dugotrajna imovina	26.203	17.451	12.447	-8.752	-33,40	-5.004	-28,67	-13.756	-52,50
Financijska imovina	50.139	48.077	53.085	-2.062	-4,11	5.008	10,42	2.946	5,88
Novac u banci i blagajni	50.139	48.077	53.085	-2.062	-4,11	5.008	10,42	2.946	5,88
Ukupna aktiva	76.342	65.528	65.532	-10.814	-14,17	4	0,01	-10.810	-14,16
PASIVA									
Obveze	16.643	11.110	11.491	-5.533	-33,25	381	3,43	-5.152	-30,96
Obveze za radnike	7.701	7.702	7.493	1	0,01	-209	-2,71	-208	-2,70
Ostale obveze prema dobavljačima u zemlji	4.433	2.865	3.998	-1.568	-35,37	1.133	39,55	-435	-9,81
Naplaćeni prihodi budućih prihoda	4.509	543	0	-3.966	-87,96	-543	-100,00	-4.509	-100,00
Vlastiti izvori	59.699	54.418	54.041	-5.281	-8,85	-377	-0,69	-5.658	-9,48
Vlastiti izvori	32.623	17.451	12.447	-15.172	-46,51	-5.004	-28,67	-20.176	-61,85
Višak prihoda poslovanja	27.076	36.967	41.594	9.891	36,53	4.627	12,52	14.518	53,62
Ukupna pasiva	76.342	65.528	65.532	-10.814	-14,17	4	0,01	-10.810	-14,16

Izvor: Izradila autorica prema godišnjim financijskim izvještajima, Ministarstvo financija, Registar neprofitnih organizacija, [internet] dostupno na: <https://banovac.mfin.hr/rnoprt/Detaili.aspx?id=3138> [pristupano 28.9.2018.]

Nefinancijsku imovinu ove udruge čini samo proizvedena dugotrajna imovina koja je kroz razdoblja u stalnom padu i to za 8.572,00kn ili 33,40% u 2016. u odnosu na 2015., za 5.004,00kn ili 28,67% u 2017. u odnosu na 2016, te za 13.756,00kn ili 52,50% u 2017. u odnosu na početno razdoblje. Razlog tome je neulaganje u nefinancijsku imovinu i smanjenje vrijednosti kroz amortizaciju.

Udruga ima stabilnu financijsku imovinu koja se sastoji od novca u banci i blagajni. U 2016. bilježi lagani pad od 4,11% u odnosu na 2015. da bi se u 2017. povećala za 10,14% u odnosu na 2016. Promatrano u 2017. u odnosu na 2015. bilježi porast od 5,88%.

Ukupna aktiva i pasiva bilježe smanjenje od 14,17% u 2016. u odnosu na prethodnu godinu i nezatno povećanje od 0,01% u 2017. u odnosu na 2016. U 2017. je u odnosu na početno promatrano razdoblje zabilježen pad od 14,16%.

Ukupne obveze se smanjuju u 2016. i 2017. godini u odnosu na 2015. pa su u 2016. Za 5.533,00kn ili 33,25% manje nego u prethodnom razdoblju, a 2017. godine u blagom porastu za 3,43% u odnosu na prethodnu godinu. U 2017. godini smanjene su za 5.152,00kn ili 30,96% u odnosu na 2015.

Ova udruga ima zaposlenike i rashodi vezani za njih su u sva tri razdoblja gotovo identični.

Obveze prema dobavljačima u zemlji variraju ali ne bitno u apsolutnim iznosima. Tako su u 2016. godini manje za 1.568,00 kn u odnosu na 2015., a u 2017. veće za 1.133,00 kn u odnosu na prethodno razdoblje. U 2017. manje su za 435,00 kn u odnosu na 2015. godinu.

Naplaćeni prihodi budućih prihoda su u 2016. manji za 3.966,00 kn ili 87,96% u odnosu na 2015. a u 2017. ih nije ni bilo.

Vlastiti izvori kontinuirano padaju pa u 2016. u odnosu na prethodnu godinu bilježe smanjenje od 46,51%, a u 2017. za 28,67% u odnosu na 2016, te za 61,85% u 2017. u odnosu na početno promatrano razdoblje. Unatoč manjku prihoda poslovanja vidljivom iz računa prihoda iz rashoda udruga ima raspoloživ višak prihoda poslovanja prenesen iz prijašnjih razdoblja.

Tablica 8: ZAJEDNICA MAKEDONACA U RH – Horizontalna analiza PR-RAS

Pozicija									
	2015	2016	2017	2017-2016	% promjena	2016-2015	% promjena	2017-2015	% promjena
PRIHODI									
Prihodi iz proračuna	760.000	694.655	689.609	-5.046	-0,78	-65.345	-8,60	-70.391	-9,26
Prihodi od imovine	99	55	18	-37	-67,27	-44	-44,44	-81	-81,82
Prihodi od ostalih donacija	18.188	20.855	12.809	-8.046	-38,58	2.667	14,66	-5.379	-29,57
Prihodi od refundacija	6.976	5.504	7.335	1.831	33,27	-1.472	-21,10	359	5,15
Ukupni prihodi	785.263	700.214	696.962	-3.252	-0,46	-85.049	-10,83	-88.301	-11,24
RASHODI									
Rashodi za radnike	92.428	92.428	95.275	2.847	3,08	0	0,00	2.847	3,08
Naknade ostalim osobama izvan radnog odnosa	180.078	143.628	137.001	-6.627	-4,61	-36.450	-20,24	-43.077	-23,92
Rashodi za usluge	188.541	168.303	166.435	-1.868	-1,11	-20.238	-10,73	-22.106	-11,72
Rashodi za materijal i energiju	17.533	16.003	21.517	5.514	34,46	-1.530	-8,73	3.984	22,72
Ostali nespomenuti materijalni rashodi	4.622	486	473	-13	-2,67	-4.136	-89,49	-4.149	-89,77
Rashodi amortizacije	6.788	13.501	10.498	-3.003	-22,24	6.713	98,90	3.710	54,66
Financijski rashodi	3.847	4.358	4.474	116	2,66	511	13,28	627	16,30
Tekuće donacije	295.625	266.786	261.667	-5.119	-1,92	-28.839	-9,76	-33.958	-11,49
Ukupni rashodi	789.462	705.493	697.340	-8.153	-1,16	-83.969	10,64	-92.122	-11,67
MANJAK PRIHODA POSLOVANJA	4.199	5.279	378	-4.901	-92,84	1.080	25,72	-3.821	-91,00
VIŠAK PRIHODA RASPOLOŽIV U SLJEDEĆEM RAZDOBLJU	27.076	36.967	41.594	4.627	12,52	9.891	36,53	14.518	53,62

Izvor: Izradila autorica prema godišnjim financijskim izvještajima, Ministarstvo financija, Registar neprofitnih organizacija, [internet] dostupno na: <https://banovac.mfin.hr/rnoprt/Detaili.aspx?id=3138> [pristupano 28.9.2018.]

Ukupni prihodi ove udruge su u padu kroz promatrana razdoblja. Tako u 2016. bilježe u apsolutnom iznosu smanjenje od 85.049,00 kn ili 10,83% u odnosu na 2015. godinu. U 2017. dalje padaju za 3.252,00 kn ili 0,46% u odnosu na 2016, te za 88.301,00kn ili 11,24% u odnosu na 2015.

Najveći dio prihoda dolazi od donacija iz proračuna, pa njihov pad najviše utječe na pad ukupnih prihoda. U 2016. ti su prihodi u apsolutnom iznosu pali za 65.345,00 kn što u relativnom iznosu 8,60% a u 2017. su pali za još 5.046,00 kn i 0,78% . Promatrano u 2017. u odnosu na početno promatrano razdoblje u padu su za 70.391,00kn ili 9,26%.

Prihodi od imovine su neznatni i čine ih kamate na depozite po viđenju.

Prihodi od ostalih donacija variraju pa u 2016. ostvaruju povećanje za 2.667,00 kn ili 14,66%, dok u 2017. bilježe smanjenje za 8.046,00 kn u odnosu na 2016. ili 38,58%, a u odnosu na 2015. smanjenje od 5.379,00kn ili 29,57%.

Prihodi od refundacija ne bilježe neke drastične razlike. U 2016. su za 1.472,00 kn ili 21,10% manji nego u 2015., a u 2017. za 1.831,00 kn ili 33,27% veći nego u 2016. godini. U odnosu na 2015. neznatno su veći za 359,00kn ili 5,15%.

Rashodi za zaposlene ne bilježe gotovo nikakva odstupanja.

Rashodi za osobe izvan radnog odnosa značajna su stavka, ali bilježe kontinuiran pad pa u 2016. godini padaju u odnosu na 2015. za 36.450,00 kn ili 20,24% , a u 2017. u odnosu na prethodnu godinu za 6.627,00 kn ili 4,61% i za 43.077,00kn ili 23,92% u odnosu na 2015. godinu. Iz analitike financijskih izvještaja vidljivo je da većina ovih rashoda spada na službena putovanja.

Rashodi za usluge su također značajna stavka u ukupnim rashodima, ali kroz razdoblja i oni opadaju, tako su u 2016. godini za 20.238,00 kn ili 10,73% manji nego u 2015., a u 2017. za 1.868,00 kn ili 1,11% manji nego u 2016. godini, odnosno za 22.106,00kn ili 11,72% manji nego u 2015. godini.

Rashodi za materijal i energiju variraju pa su u 2016. manji za 1.530,00 kn ili 8,73% nego u 2015. U 2017. su veći za 5.514,00 kn ili 34,46% u odnosu na prethodnu godinu, a za 3.984,00kn ili 22,72% u odnosu na 2015.

Ostali nespomenuti rashodi također opadaju pa su u 2016. manji za 89,49% u odnosu na 2015. a u 2017. za 2,67% u odnosu na 2016. godinu, te su u odnosu na 2015. manji za 4.149,00kn ili 89,77%.

Tekuće donacije se smanjuju pa su u 2016. za 28.838,00 kn manje nego u 2015. U 2017. su još dodatno smanjene u odnosu na 2016. za 5.119,00 kn dok su u odnosu na 2015. godinu smanjene za 33.958,00kn.

Ukupni rashodi bilježe pad u 2016. za 83.969,00 kn ili 10,64%, a u 2017. smanjenje od 8.153,00 kn ili 1,16% u odnosu na 2016. godinu. Promatrajući 2017. u odnosu na 2015. godinu u padu su za 92.122,00kn ili 11,67%.

Unatoč tome udruga bilježi manjak prihoda poslovanja i to u sva tri razdoblja, ali sa tendencijom njihova smanjivanja. U 2016. je zabilježen porast manjka za 1.080,00 kn ili 25,72%, ali je manjak u 2017. iznosio svega 378,00 kn i manji je za 4.901,00 kn ili 92,84% u odnosu na prethodnu godinu. U 2017. u odnosu na početno promatrano razdoblje smanji se za 3.821,00kn ili 91,00%.

Unatoč ostvarenim manjkovima prihoda poslovanja udruga ima prenesenih viškova iz prethodnih razdoblja.

5.2. Vertikalna analiza financijskih izvještaja na primjeru udruga

Tablica 9: ZAJEDNICA NIJEMACA U HRVATSKOJ - Vertikalna analiza bilance

Pozicija	Iznosi po godinama u tisućama kuna					
	2015	2016	2017	%udio 2015	%udio 2016	%udio 2017
AKTIVA						
Nefinancijska imovina	6.794	6.794	4.364	37,88	20,73	19,54
Financijska imovina	11.140	25.974	17.974	62,12	79,27	80,46
Ukupna aktiva	17.934	32.768	22.338	100,00	100,00	100,00
PASIVA						
Obveze	6.286	2.875	4.135	35,05	8,77	18,51
Vlastiti izvor	11.648	29.893	18.203	64,95	91,23	81,49
Ukupna pasiva	17.934	32.768	22.338	100,00	100,00	100,00

Izvor: Izradila autorica prema godišnjim financijskim izvještajima, Ministarstvo financija, Registar neprofitnih organizacija, [internet] dostupno na: <https://banovac.mfin.hr/rnoprt/Detail.aspx?id=3162>, [pristupano 30. 9. 2018.]

Udio nefinancijske imovine u ukupnoj aktivi je manji u odnosu na financijsku u sva tri razdoblja. Financijska imovina zauzima od 62,12% - 80,46% aktive što ukazuje na financijsku stabilnost zbog mogućnost podmirivanja svih obveza što dalje otvara mogućnost ostvarenja svih projekata i programa i time stvaranje uvjeta za osiguranje daljnjeg redovitog priljeva novčanih sredstava.

Obveze u strukturi pasive dosta variraju, najveće su u 2015. godini 35,05%, a najmanje u 2016. godini 8,77%.

S obzirom da je udruga imala financijskih sredstava za podmirenje obveza može se pretpostaviti da su one bile nedospjele na kraju razdoblja.

Vlastiti izvori u u ukupnoj strukturi zauzimaju od 64,95% do 91,23% kroz razdoblja.

Tablica 10: ZAJEDNICA NIJEMACA U HRVATSKOJ – Vertikalna analiza PR-RAS

Pozicija	2015	2016	2017	%udio 2015	%udio 2016	%udio 2017
	PRIHODI					
Prihodi od članarina	50	50	0	0,03	0,03	0
Prihodi od imovine	49	43	1	0,03	0,03	0,00
Prihodi iz proračuna	130.000	115.000	105.000	81,45	78,88	74,86
Prihodi od inozemnih vlada	11.400	11.257	11.220	7,14	7,72	7,98
Prihodi odostalih donacija	1.917	0	50	1,20	0,00	0,04
Prihodi od refundacija	16.197	19.450	24.000	10,15	13,34	17,11
Ukupni prihodi	159.613	145.800	140.271	100,00	100,00	100,00
RASHODI						
Naknade troškova članovima u predstavničkim i izvršnim tijelima, povjerenstvima i slično	0	0	26.286	-	-	17,30
Naknade osobama izvan radnog odnosa	38.296	31.695	54.265	24,01	24,85	35,71
Rashodi za usluge	83.053	68.670	53.112	52,07	53,84	34,95
Rashodi za materijal i energiju	28.901	21.393	6.762	18,12	16,77	4,45
Ostali nespomenuti rashoda poslovanja	4.395	3.668	5.375	2,76	2,88	3,54
Rashodi amortizacije	0	0	4.390	-	-	2,89
Financijski rashodi	1.662	2.129	1.772	1,04	1,67	1,17
Tekuće donacije	3.200	0	0	2,01	-	-
Ukupni rashodi	159.507	127.555	151.962	100,00	100,00	100,00

Izvor: Izradila autorica prema godišnjim financijskim izvještajima, Ministarstvo financija, Registar neprofitnih organizacija, [internet] dostupno na: <https://banovac.mfin.hr/rnoprt/Detalji.aspx?id=3162>, [pristupano 30. 9. 2018.]

Najveći udio u prihodima čine prihodi iz proračuna i to 81,45% u 2015. godini, 78,88% u 2016. i 74,86% u 2017. godini.

Slijede ih prihodi od refundacija i to 10,15% u 2015. godini, 13,34% u 2016. i 17,11% u 2017. godini.

Prihodi od inozemnih vlada čine između 7% i 8% kroz cijelo razdoblje.

Prihodi od članarina i imovine su zanemarivi u cjelokupnoj strukturi. Rashodi za usluge čine najveći dio rashoda i to u razdoblju od 2015. - 2017. Iznose 52,07%, 53,84% i 34,95%.

Slijede ih naknade troškova osobama izvan radnog odnosa u postocima od 24,01%, 24,85% i 35,71% od 2015. - 2017. godine.

Rashodi za materijal i energiju padaju po svom udjelu od 2015. nadalje pa sa 18,12% u 2015. godini čine 4,45% ukupnih rashoda u 2017.

Naknade troškova članovima u predstavničkim i izvršnim tijelima, povjerenstvima i slično pojavljuju se samo u 2017. godini i čine nezanimarivih 17,30% u ukupnim rashodima.

Ostali rashodi ne utječu bitno na ukupne rashode.

Tablica 11: ČEŠKA BESEDA - Vertikalna analiza bilance

Pozicija	Iznosi po godinama u tisućama kuna					
	2015	2016	2017	%udio 2015	%udio 2016	%udio 2017
AKTIVA						
Nefinancijska imovina	3.659.435	3.464.314	3.164.083	98,69	99,57	99,23
Financijska imovina	48.477	15.085	24.415	1,31	0,43	0,77
Ukupna aktiva	3.707.912	3.479.399	3.188.498	100,00	100,00	100,00
PASIVA						
Obaveze	32.711	30.338	21.696	0,88	0,87	0,68
Vlastiti izvor	3.675.201	3.449.061	3.166.802	99,12	99,13	99,32
Ukupna pasiva	3.707.912	3.479.399	3.188.498	100,00	100,00	100,00

Izvor: Izradila autorica prema godišnjim financijskim izvještajima, Ministarstvo financija, Registar neprofitnih organizacija, [internet] dostupno na: <https://banovac.mfin.hr/rnoprt/Detaili.aspx?id=3764>, [pristupano 30.9.2018.]

Nefinancijska imovina predstavlja većinski, gotovo jedini udio u ukupnoj imovini. Razlog je što ova udruga posjeduje veliku neproizvedenu i proizvedenu dugotrajnu imovinu. Financijska imovina čini od 0,43% - 1,31% ukupne imovine što znači da udruga ne raspolaže sa većim količinama likvidne imovine što može dovesti u pitanje njenu likvidnost što se može primjetiti u 2016. godini gdje je stanje nepodmirenih obveza na kraju godine veće od financijske imovine.

Obveze čine zanemariv postotak od 0,68% - 0,88% u strukturi pasive. Udruga raspolaže sa velikim udjelom vlastitih izvora koji iznosi preko 99% u svim promatranima razdobljima.

Tablica 12: ČEŠKA BESEDA – Vertikalna analiza PR-RAS

	2015	2016	2017	% udio 2015	% udio 2016	% udio 2017
PRIHODI						
Prihodi od članarina	11.175	15.430	11.710	4,96	7,29	4,87
Prihodi od imovine	29.598	11.543	28.104	13,13	5,46	11,68
Prihodi iz proračuna	21.052	52.600	50.000	9,34	24,82	20,78
Prihodi od ostalih donacija	69.562	14.040	26.900	30,87	6,64	11,18
Prihodi od refundacija	18.629	16.701	4.400	8,27	7,90	1,82
Tekući prihodi od povezanih neprofitnih organizacija	75.350	101.291	119.505	33,43	47,89	49,67
Ukupni prihodi	225.366	211.515	240.619	100,00	100,00	100,00
RASHODI						
Naknade osobama izvan radnog odnosa	1.422	399	1.620	0,70	0,22	0,76
Rashodi za usluge	38.505	68.938	97.013	18,97	38,65	45,23
Rashodi za materijal i energiju	81.889	74.345	86.936	40,33	41,68	40,54
Ostali nespomenuti rashoda poslovanja	16.721	16.817	8.887	8,24	9,43	4,14
Rashodi od amortizacije	6.438	9.132	13.024	3,17	5,12	6,07
Financijski rashodi	2.807	2.688	1.989	1,38	1,51	0,93
Tekuće donacije	0	6.000	5.000	0,00	3,37	2,33
Neotpisana vrijednost otuđene i rashodovane dugotrajne imovine	52.519	0	0	25,87	0,00	0,00
Otpisana potraživanja	2.730	0	0	1,34	0,00	0,00
Ostali nespomenuti rashodi poslovanja	0	40	0	0,00	0,02	0,00
Ukupni rashodi	203.031	178.359	214.469	100,00	100,00	100,00

Izvor: Izradila autorica prema godišnjim financijskim izvještajima, Ministarstvo financija, Registar neprofitnih organizacija, [internet] dostupno na: <https://banovac.mfin.hr/rnoprt/Detaili.aspx?id=3764>, [pristupano 30. 9. 2018.]

Najveći udio u ukupnim prihodima čine tekući prihodi od srodnih neprofitnih organizacija kroz sva tri razdoblja.

Oni iznose 33,43% u 2015., 47,89% u 2016. i 49,67% u 2017. godini. Riječ je o donacijama koje granske neprofitne udruge dobivaju od svoje krovne udruge u toku godine.

Prihodi od članarina ne čine bitan udio u ukupnim prihodima i kreću se kroz razdoblja između 4,87% i 7,29%.

Prihodi od imovine su u 2015. godini 13,13%, pa padaju na 5,46% u 2016. da bi se u 2017. podignuli na 11,68%.

Iz izvještaja je vidljivo da ovi prihodi dolaze od iznajmljivanja objekata. S obzirom da posjeduju značajnu nefinancijsku imovinu pretpostavlja se da ona nije dovoljno iskorištena.

Prihodi iz proračuna rastu sa 9,34% u 2015. godini na 24,82% u 2016. odnosno 20,78% u 2017.

Prihodi od ostalih donacija variraju, pa u 2015. godini čine čak 30,87% ukupnih prihoda, dok u narednim godinama to nije slučaj jer čine 6,64% u 2016. godini i 11,18% u 2017.

Rashodi za materijal i energiju, te rashodi za usluge čine najveći dio ukupnih rashoda u svim promatranim razdobljima. Rashodi za usluge su u porastu pa su sa 18,97% u 2015. narasle na 45,23%. Materijalni rashodi čine preko 40,00% u ukupnoj strukturi rashoda. Visok udio tih rashoda se dobrim dijelom pripisuje održavanju objekata, te plaćanju režija za iste.

Rashodi amortizacije polako rastu sa 3,17% na 5,12% i na 6,07% kroz tri godine. Razlog je dalje povećanje nefinancijske imovine stavljanjem novih objekata iz pripreme u uporabu.

U strukturi troškova ističe se trošak neotpisane vrijednosti otuđene i nerashodovane nematerijalne imovine u 2015. godini i čini 25,87% ukupnih rashoda. U narednim razdobljima takav rashod ne postoji.

Tablica 13: ZAJEDNICA MAKEDONACA U REPUBLICI HRVATSKOJ – Vertikalna analiza bilance

Pozicija	Iznosi po godinama u tisućama kuna					
	2015	2016	2017	% udio 2015	% udio 2016	% udio 2017
AKTIVA						
Nefinancijska imovina	26.203	17.451	12.447	34,32	26,63	18,99
Financijska imovina	50.139	48.077	53.085	65,68	73,37	81,01
Ukupna aktiva	76.342	65.528	65.532	100,00	100,00	100,00
PASIVA						
Obveze	16.643	11.110	11.491	21,80	16,95	17,53
Vlastiti izvor	59.699	54.418	54.041	78,20	83,05	82,47
Ukupna pasiva	76.342	65.528	65.532	100,00	100,00	100,00

Izvor: Izradila autorica prema godišnjim financijskim izvještajima, Ministarstvo financija, Registar neprofitnih organizacija, [internet] dostupno na: <https://banovac.mfin.hr/rnopr/Detalji.aspx?id=3138>, [pristupano 30.9.2018.]

Ova udruga posjeduje proizvedenu dugotrajnu imovinu i to u vidu postrojenja i opreme. Njihov udio u ukupnoj aktivi kroz vrijeme stalno pada i to sa 34,32% na 18,99% što znači da imovina postepeno gubi na vrijednosti, a nova se ne nabavlja. Financijska imovina koju čine novac u banci i blagajni je u porastu sa 65,68% u 2015. na 81,01% u 2017. i čini glavni udio u aktivi bilance što ovoj udruzi daje jaku financijsku stabilnost.

Unatoč visokom dijelu financijske imovine obveze čine visok udio u pasivi između 16% i 22%. Uvidom u bilancu vidljivo je da većinu tih obveza čini neisplaćena plaća na kraju godine što je uobičajeno jer se plaća za prosinac isplaćuje u siječnju.

Vlastiti izvori su stabilni i iznose između 78% i 83% u ukupnoj pasivi kroz promatrana razdoblja.

Tablica 14: ZAJEDNICA MAKEDONACA U REPUBLICI HRVATSKOJ – Vertikalna analiza PR-RAS

Pozicija	Iznosi po godinama u tisućama kuna					
	2015	2016	2017	% udio 2015	% udio 2016	% udio 2017
PRIHODI						
Prihodi od imovine	99	55	18	0,01	0,01	0,01
Prihodi iz proračuna	760.000	673.800	676.800	78,96	96,23	97,10
Prihodi od ostalih donacija	18.188	20.855	12.809	2,32	2,97	1,84
Prihodi od refundacija	6.976	5.504	7.335	0,89	0,79	1,05
Ukupni prihodi	785.263	700.214	696.962	100,00	100,00	100,00
RASHODI						
Naknade za radnike	92.428	92.428	95.275	11,71	13,10	13,66
Naknade osobama izvan radnog odnosa	180.078	143.628	137.001	22,81	20,36	19,65
Rashodi za usluge	188.541	168.303	166.435	23,88	23,85	23,87
Rashodi za materijal i energiju	17.533	16.003	21.517	2,22	2,27	3,09
Ostali nespomenuti materijalni rashodi	4.622	486	473	0,59	0,07	0,07
Rashodi od amortizacije	6.788	13.501	10.498	0,85	1,91	1,51
Financijski rashodi	3.847	4.358	4.474	0,49	0,62	0,63
Tekuće donacije	295.625	266.786	261.667	37,45	37,82	37,52
Ukupni rashodi	789.462	705.493	697.340	100,00	100,00	100,00

Izvor: Izradila autorica prema godišnjim financijskim izvještajima, Ministarstvo financija, Registar neprofitnih organizacija, [internet] dostupno na: <https://banovac.mfin.hr/rnoprt/Detalji.aspx?id=3138>, [pristupano 29. 9. 2018.]

Najveći udio prihoda odnosi se na prihode iz proračuna koji čine 78,96% u 2015., 96,23% u 2016. i 97,10% u 2017. godini.

Prihodi od ostalih donacija iznose redom 2,32%, 2,97% i 1,84% u promatranim razdobljima.

Prihodi od imovine (depoziti po viđenju) i prihodi od refundacija zanemarivi su u ukupnoj strukturi.

Najveći udio u rashodima čine tekuće donacije koje udruga prosljeđuje svojim granskim srodnim udrugama. Oni čine 37,45% u 2015. godini, 37,82% u 2016. i 37,52% u 2017.

Rashodi za usluge su slijedeći najveći troškovi i iznose 23,8% kroz sva razdoblja, a uvidom u račun prihoda i rashoda vidljivo je da se najveća stavka odnosi na intelektualne usluge.

Rashodi za osobe izvan radnog odnosa na trećem su mjestu po veličini u ukupnoj strukturi rashoda, vidljivo je da se odnose na službena putovanja i iznose 22,81% u 2015., 20,36% u 2016. i 19,65% u 2017. godini te se bilježi njihov pad od 2015. godine nadalje.

Rashodi za radnike čine 11,71% u 2015. godini pa dalje rastu na 13,10% u 2016. i 13,66% u 2017. godini.

Rashodi za materijal i energiju, ostali materijalni rashodi za potrebe poslovanja, financijski rashodi i rashodi amortizacije ne čine bitan udio u ukupnoj strukturi u nijednom promatranom razdoblju.

5.3. Analiza putem pokazatelja na primjeru udruga

Tablica 16: Izračun i usporedba pokazatelja analize neprofitnih organizacija

Pokazatelj	Zajednica Nijemaca 2015	Zajednica Nijemaca 2016	Zajednica Nijemaca 2017	Češka beseda 2015	Češka beseda 2016	Češka beseda 2017	Zajednica Makedonaca 2015	Zajednica Makedonaca 2016	Zajednica Makedonaca 2017
Koeficijent pouzdanosti izvora	0,90	0,87	0,82	0,40	0,32	0,32	0,99	0,99	0,99
Koeficijent pouzdanosti sredstava iz proračuna	0,81	0,79	0,75	0,09	0,25	0,21	0,97	0,96	0,97
Koeficijent zarađenih prihoda	-	-	-	0,13	0,05	0,12	-	-	-
Koeficijent tekuće likvidnosti	3,15	9,03	4,35	1,48	0,50	1,13	3,01	4,33	4,62
Odnos rashoda za zaposlene i ukupnih rashoda	-	-	-	-	-	-	0,11	0,12	0,13
Povrat vlastitih izvora/renta bilnost	0,00	0,16	-0,13	-0,07	-0,08	-0,10	0,00	-0,28	-0,09

Izvor: Izradila autorica prema godišnjim financijskim izvještajima, Ministarstvo financija, Registar neprofitnih organizacija, [internet] dostupno na: <https://banovac.mfin.hr/rnoprt/Pretraga.aspx>, [pristupano 30. 9. 2018.]

Smatra se da su donacije općenito najveći izvor prihoda neprofitnih organizacija, pa se kao koeficijent pouzdanosti izvora upravo one stavljaju u omjer sa ukupnim prihodima. Vidljivo je da Zajednica Nijemaca i Zajednica Makedonaca gotovo sve prihode ostvaruju tim putem. Češka beseda nije u skladu s njima i financira se između 30% i 40% iz donacija.

S obzirom da većina donacija dolazi iz proračuna uobičajeno je mjeriti ovaj koeficijent. Situacija je slična, Njemačka i Makedonska udruga glavninu donacija ostvaruju upravo iz proračuna, dok je to kod Češke besede daleko manje od 9% do 25% najviše.

Zarađene prihode ostvaruje jedino Češka beseda jer posjeduju građevinske objekte koje iznajmljuju, pa se koeficijent zarađenih prihoda kreće od 0,05 - 0,12.

Koeficijent tekuće likvidnosti govori o mogućnosti podmirenja kratkoročnih obveza kratkoročnom imovinom.

Da bi organizacija bila likvidna on mora biti najmanje 1, a što je veći to bolje. Iz tablice je vidljivo da je najmanje likvidna Češka beseda čiji se koeficijent tekuće likvidnosti u 2016. godini spušta na 0,50. Bitno je da u slijedećem razdoblju dolazi do oporavka i on iznosi 1,13. Zajednica Nijemaca u Hrvatskoj i Zajednica Makedonaca u Republici Hrvatskoj imaju stabilan koeficijent tekuće likvidnosti.

Jedino Zajednica Makedonaca ima zaposlene i njihov koeficijent rashoda za zaposlene u ukupnim rashodima kreće se od 0,11 do 0,13.

Koeficijent promjene vlastitih sredstava u odnosu na ukupna vlastita sredstva ukazuje na rentabilnost organizacije i uglavnom su negativni osim u 2016. kod Zajednice Nijemaca u Hrvatskoj i iznosi 0,16.

6. ZAKLJUČAK

Pod pojmom neprofitnih organizacija podrazumijevaju se pravne osobe čiji primarni cilj nije ostvarenje profita već ostvarenje općih interesa i zadovoljenje potreba društva. Najčešće se formiraju u područjima gdje država i tržište nisu u mogućnosti zadovoljiti potrebe društva ili određene skupine pojedinaca. Financiraju se iz dotacija, donacija, subvencija, članarina i vlastitih prihoda ostvarenih prodajom dobara i pružanjem usluga. Međutim, da bi zadovoljile kriterij neprofitnosti ostvareni prihodi moraju biti od neredovitih i pojedinačnih prodaja dobara i usluga, te utrošeni isključivo za obavljanje i unapređenje djelatnosti za koju su registrirane. Glavni zakonodavni okvir na kojem se temelji financijski i računovodstveni aspekt neprofitnih organizacija je Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija koji je zamijenio dotadašnju Uredbu o računovodstvu neprofitnih organizacija, Pravilnik o izvještavanju u neprofitnom računovodstvu i registru neprofitnih organizacija, Pravilnik o neprofitnom računovodstvu i računskom planu, Pravilnik o dopuni pravilnika o neprofitnom računovodstvu i računskom planu i Pravilnik o sustavu financijskog upravljanja i kontrola te izradi i izvršavanju financijskih planova neprofitnih organizacija.

Neprofitna organizacija dužna je sastavljati financijske izvještaje prikazujući istinite i objektivne informacije o financijskom položaju i rezultatu poslovanja. Analiza financijskih izvještaja primjenjuje niz različitih analitičkih postupaka pomoću kojih se dobivaju razne korisne informacije o poslovanju kroz određeno vremensko razdoblje koje služe za donošenje budućih poslovnih odluka. Analiza financijskih izvještaja provodi se pomoću horizontalne analize, vertikalne analize i analize pomoću financijskih pokazatelja.

U ovom radu napravljena je horizontalna analiza Bilance i Računa prihoda i rashoda za svaku od udruga za razdoblje od tri godine. Analizirana su tendencije i dinamika promjena imovine, obveza i vlastitih izvora iz bilance, te tendencije i dinamika promjena prihoda i rashoda, te uspješnosti iz računa prihoda i rashoda.

Napravljena je vertikalna analiza sve tri udruge također kroz tri godine. Izračunati su i prokomentirani udjeli i promjene u strukturi imovine, obveza, vlastitih izvora, prihoda, rashoda i uspješnosti.

Na kraju napravljena je analiza pokazatelja financijskog stanja neprofitnih organizacija za sve udruge, te je izvršena usporedba među njima.

Kako je cilj svake udruge provođenje djelatnosti radi koje je osnovana i njen opstanak kao takve, cilj analize financijskih izvještaja je da se sagleda njen položaj, prije svega njena

financijska stabilnost. Analizirajući izvore novčanih sredstava i obveze koje zadani programi i projekti nose sa sobom udruga može utvrditi da li su joj donirana sredstva dostatna, mora li se pobrinuti za nove izvore financiranja bilo putem novih izvora donacija, obavljanjem djelatnosti u svrhu ostvarivanja ciljeva organizacije i sl. kako ne bi morala smanjivati svoje aktivnosti i time se dovesti u opasnost da izgubi svoju svrhu.

Analiza je pokazala da sve tri udruge imaju redovne izvore novčanih sredstava koji se najvećim dijelom sastoje od donacija iz proračuna i tekućih prihoda od povezanih neprofitnih organizacija, te redovno obavljaju svoje aktivnosti.

LITERATURA:

1. Bešvir, B. (2008): Kako čitati i analizirati financijske izvještaje, RRIF Plus, Zagreb
2. Hladika, M., Tiganj A., (2012): Financijski pokazatelji za ocjenu poslovanja neprofitnih organizacija, Riznica, Rif, Zagreb, 10, str. 25-29
3. Milić A., (2018.): Financijski izvještaji neprofitnih organizacija u sustavu dvojnog knjigovodstva za 2017. godinu, Riznica, Rif, 2, str. 21-32
4. Narodne novine (2014.): Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, Narodne novine d.d., Zagreb, broj 121/14
5. Narodne novine (2015.): Pravilnik o neprofitnom računovodstvu i računskom planu, Narodne novine d.d., Zagreb, broj 1/2015
6. Narodne novine (2017.): Pravilnik o dopuni pravilnika o neprofitnom računovodstvu i računskom planu, Narodne novine d.d., Zagreb, broj 35/17
7. Narodne novine (2014.): Zakon o udrugama, Narodne novine d.d., Zagreb, broj 74/14
8. Narodne novine (2015.): Uredba o kriterijima, mjerilima i postupcima financiranja i ugovaranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge, Narodne novine d.d., Zagreb, broj 26/2015
9. Registar neprofitnih organizacija (2009.): Zajednica Nijemaca u Hrvatskoj, Financijsko izvješće, [Internet], raspoloživo na <https://banovac.mfin.hr/rnoprt/FinancijskoIzvjesce.aspx?id=3162> [28.9.2018.]
10. Registar neprofitnih organizacija (2009.): Češka beseda, Financijsko izvješće, [Internet], raspoloživo na <https://banovac.mfin.hr/rnoprt/FinancijskoIzvjesce.aspx?id=3764> [28.9.2018.]
11. Registar neprofitnih organizacija (2009.): Zajednica Makedonaca u Republici Hrvatskoj, Bilanca, [Internet], raspoloživo na <https://banovac.mfin.hr/rnoprt/Bilanca.aspx?id=3138> [28.9.2018.]
12. Rogošić, A., Svirčić, M., (2016.): Account information for planning and control in charitable organizations, Juraj Dobrila Sveučilište Pula, str. 1-11
13. Rogošić, A.; Perica, I.: Analiza financijskih izvještaja neprofitnih organizacija, 52. jesensko savjetovanje Računovodstvo, revizija i porezi u praksi / Aljinović Barać, Ž. - Brela : Udruga računovođa i financijskih djelatnika Split, 2017., str. 123-135
14. Vargašević Čonka, I., Jakir Bajo I.: (2014.): Novi zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, Riznica, Rif, 11, str. 26-32

15. Vašiček D., Vašiček V., Sirovica K., (2000.): Računovodstvo neprofitnih organizacija (II izmjenjeno i dopunjeno izdanje), Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb

16. Vašiček, V., Maletić, I., Jakir Bajo, I., Lončar Galek, D., Sirovica, K., Vašiček, D. (2008.): Računovodstvo neprofitnih organizacija, RriF, Zagreb

SAŽETAK

Neprofitne organizacije najčešće se osnivaju radi pokrivanja onih područja društvene dobrobiti koje država nije izregulirala kroz svoje institucije. S obzirom da im se broj sve više povećava, sve više se javlja i potreba za praćenjem i analiziranjem specifičnosti njihovih financijskih izvještaja kako bi se dobio što bolji uvid u njihovo poslovanje i na kraju u korist od njihovog djelovanja za društvo u cijelini. Provedena je analiza financijskih izvještaja tri udruge nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj kroz tri uzastopna razdoblja. Ustanovljeno je da su sve tri udruge aktivne, sve imaju zadovoljavajući koeficijent tekuće likvidnosti i samodostatnosti pa se pretpostavlja da nesmetano obavljaju svoje aktivnosti.

Ključne riječi: udruga, financijski izvještaji, analiza financijskih izvještaja

SUMMARY

Non-profit organizations usually are established to cover those areas of social benefits that the state did not regulate through their institutions. Considering that there are more and more non-profit organizations, the need for monitoring and analyzing the specifics of their financial statements is increasing in order to gain a better insight into their business and finally to benefit from their business for the whole society. An analysis of the financial statements of three associations of national minorities in the Republic of Croatia was conducted over three consecutive periods. It has been established that all three associations are active, all have satisfactory liquidity and self-sufficiency coefficient, so it is assumed that they perform their activities smoothly.

Keywords: associations, financial statements, financial statement analysis